

Po 10. kongresu slovenskih sindikatov

BIL JE TO KONGRES, KI NAM JE NALOŽIL DEJANSKI PRELOM V NAŠEM DELU IN MISELNOSTI. ŽIVIMO NAMREČ OD DELA IN DELO JE PODLAGA ZA NAŠ, NE SAMO FIZIČNI, AMPAK TUDI DUHOVNI OBSTOJ.

ODNOS DO DELA JE TREBA IZBOLŠATI. ZA SLABO DELO NAJ BO SLABO PLAČILO. TO JE SAMO ENO OD MNOŽICE NAČEL, KI GA JE KONGRES POSTAVIL, KI PA JE ZA NAŠO DELOVNO ORGANIZACIJO DEJANSKA KONKRETIZACIJA SINDIKALNEGA DELA.

SINDIKAT SMO VSI, SAJ SMO VSI ČLANI TE DELAVSKE ORGANIZACIJE. KOT ČLANI SMO DOLŽNI RAVNATI TAKO, KOT NAM JE NALOŽENO. SMO PA OBENEM TUDI SAMOUPRAVLJAVCI. IMAMO TOREJ MOČ, IMETI PA MORAMO TUDI VOLJO.

VSA NAŠA VOLJA NAJ GRE V IZBOLŠANJE DELA, IN TO ODGOVORNEGA DELA. NI TO FRAZA, KI NAJ JO SINDIKALNI DELAVEC PONAVLJA. TO JE IN MORA BITI IN OSTATI NAŠA ZAVEST, PREPRIČANJE, DA SI BOMO TAKO DRUŽBENI KOT OSEBNI STAN-

DARD OBDRŽALI LE, ČE BO NAŠE DELO PRODUKTIVNO, ODGOVORNO IN POŠTENO.

PISATI O KONGRESU NE POMEMNI DOSTI, ČE SE NE OBRNEMO VASE, V BISTVENE PROBLEME, ŽELJE IN DELO.

SMO PRED POMEMBNIMI ODLOČITVAMI — SPREJEMALI BOMO DVA POMEMBNA SAMOUPRAVNA SPORAZUMA S PODROČJA DOHODKOVNIH RAZMERIJ MED TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI NA ENI STRANI, TER MED TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI IN DELOVNO SKUPNOSTJO NA DRUGI STRANI. OBA SPORAZUMA STA VEZANA NA NAŠE DELO, NA NAŠ ODNOS DO DELA, KOT POSLEDICA PA TUDI NA PLAČILO NAŠEGA DELA.

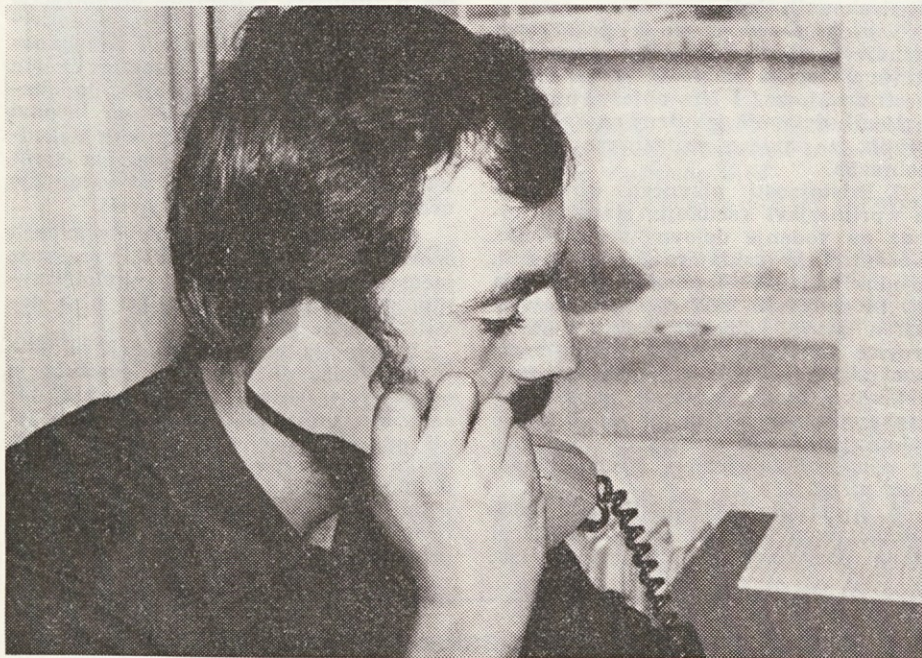
KAKŠNO ZVEZO IMA TO S KONGRESOM?

IMA JO, IN TO PRAV VELIKO.

KONGRES NAM JE NALOŽIL, DA LAHKO ŽIVIMO SAMO OD TEGA, KAR USTVARIMO. NALOGA OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA IN VSEH ČLANOV SINDIKATA JE, DA TO PRAVILO V PRAKSI DOSLEDNO IZPELJEMO. TO POMENI, DA BOMO MORALI NE LE V BODOČE, AMPAK TAKOJ SPREMENITI NAŠ NAČIN DELA IN PA MARSIKDO TUDI ODNOS DO DELA. PLAČILA NE BO VEČ MOGOČE ZAHTEVATI. PLAČO SI BOMO PRISLUŽILI IN TO SAMO TOLIKO, KOLIKOR BOMO DELALI. TUDI DO RAZLIK BO PRIŠLO OB ISTEM ALI ISTOVETNEM DELU, Vendar ZA BOLJ MARLJIVO DELO, ZA VEČ DELA, ZA BOLJ KVALITETNO DELO BO OSEBNI DOHODEK VEČJI. KO BOMO TO IZPELJALI, IZPELJATI PA MORAMO, BOMO LAHKO REKLI, DA JE SINDIKALNI KONGRES TUDI NAM DAL DOBRO NAPOTILO.

VSI DELAVCI MORAMO POSTATI AKTIVNI SUBJEKTI V ODLOČANJU O REZULTATIH DELA IN GOSPODARJENJA, ZA KAR MORAMO PREVZETI TUDI KONKRETNO ODGOVORNOST.

Konrad Vavpotič

Pred desetletji je še močno prevladovalo prepričanje, da je edino fizično delo pravo delo. Umsko delo in napor pa so bili posebno med fizičnimi delavci po svoje vrednoteni.

Čas je marsikaj spremenil. Danes je tudi umsko delo za pisalno mizo in povsod drugod, kjer ga je potrebno opravljati, drugače vzeto.

Vsi tisti delavci, ki so prej opravljali delo ob stroju ali delovni mizi v delavnici in so pozneje pričeli opravljati razna organizacijska in vodilna dela in so tudi te dolžnosti vzeli zares, so pritrdili, da so si prej sedanje dolžnosti drugače predstavljali. Marsikdo je že rekel, da se je prej veliko bolje počutil in imel neprimerno manj skrbi.

(Slika je iz priprave dela v tozdu 2).

Novembra bo referendum

Smo v javni obravnavi o predlogu statuta delovne organizacije. Samoupravnega sporazuma o urejanju medsebojnih razmerij v združevanju dela in sredstev med temeljnimi organizacijami v DO »Stol« in Samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci združenih temeljnih organizacij in delovne skupnosti v sestavi Industrije pohoštva Stol.

Delavski sveti temeljnih organizacij so razpisali referendum za sprejem teh samoupravnih aktov. Referendum bo 11. novembra.

V tem članku želimo na kratko prikazati vsebino posameznih aktov in s tem pomagati k razumevanju bistvene vsebine. Vsi trije akti so bistveno pomembni za našo delovno organizacijo in je zato zares potrebno, da vsi poznamo njihovo vsebino, v javni razpravi prispevamo s pripombami h kvalitetni izboljšavi vsebine, jih sprejemamo in zanje na referendumu glasujemo.

Koordinacija med posameznimi tozdi ali med skupnimi službami in tozdi — kaj ni to vez, ki bi morala prinesiti veliko dobrega?!

Vendar bi morala biti zares dobra. Ko bi ljudem iz ene sredine zares šlo, da bo tudi drugje vedno boljši delovni uspeh. Za tega pa bi morali tudi oni aktivno sodelovati. Precej drugače kot sedaj!

Povedati moramo še tole: akti bodo sprejeti, če bo zanje glasovala večina delavcev v vsaki temeljni organizaciji oz. delovni skupnosti. Če v eni temeljni organizaciji ne bo kakšen akt sprejet, ne bo sprejet za celo delovno organizacijo. V tem primeru bo potrebno glasovanje v tozdu, kjer ni bil akt izglasovan, referendum ponoviti. To pa bi pomenilo veliko škodo v poslovanju in medsebojnih dohodkovnih odnosih. Zato je res potrebno, da smo v javni razpravi in povemo vse nejasnosti.

Povzetek vsebin aktov je tale: STATUT DELOVNE ORGANIZACIJE

1. S statutom urejamo načine uresničevanja samoupravnih pravic delavcev.

2. Za razliko od dosedanjega statuta bodo v novem statutu nekatera določila iz samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo, ki jih v tem postopku za sprejem statuta ni mogoče v ničemer razširjati, dopolnjevati ali ozišiti. Ta določila so: pristojnosti delavskega sveta DO, izvršilnega odbora DO in odbora za kadre (29. do 36. člen predloga) in pa določila o samoupravnih delavski kontroli (50. do 55. člen), disciplinski komisiji (56. do 59. člen), arbitraži, to je notranjem razsodišču za reševanje sporov med tozdi (60. do 65. člen) in poravnalnem svetu (66. do 69. člen).

3. Dejavnost delovne organizacije je opisana samo kot seštevek glavnih dejavnosti tozdov, razširjeno pa zunanjetrgovinsko poslovanje.

4. Delavci v DO uresničujemo samoupravne pravice z odločanjem na zborih, z referendumom, s podpisovanjem oz. dajanjem posebnih pismenih izjav,

nadalje prek delegatov v DS DO in, kar je novo, z nadzorom nad izvajanjem sklepov in delom organov in služb.

5. Ni novo, vendar je pomembno določilo, da se število delegatov v DS DO določi tako, da se na vsakih začeti 50 zaposlenih voli po en delegat. To velja za vsak tozd posebej.

6. Imamo individualni poslovodni organ, ki ga imenujemo glavni direktor. Ta mora izpolnjevati poleg splošnih doslej znanih pogojev (interesi kolektiva, požrtvovalni sodelavec, dober organizator, skrben gospodar, široka

razgledanost) še pogoj, da mora imeti visoko izobrazbo ter 5 let uspešnega dela pri vodenju delovnih organizacij ali strokovnih služb.

V skladu z družbenim dogovorom vsebuje predlog še določilo, da se zahtevana stopnja izobrazbe lahko nadomesti z najmanj 4 leta objektivno ugotovljenih delovnih izkušenj na delovnih mestih, za katere se zahteva visoka izobrazba.

7. Pristojnosti glavnega direktorja so v primerjavi s sedanjim statutom zožene na vodenje delovne organizacije, koordiniranje (usklajevanje) med tozdi, izvedbo sklepov organov upravljanja DO in nadzorom nad delom tozdov. V bistvu glavni direktor nima nobene pravice odločanja, razen o službenih potovanjih, porabi reprezentančnih stroškov delovne skupnosti, udeležbe na strokovnih seminarjih in odločanje o nakupu osnovnih sredstev, če je tako že v naprej določeno v letnem planu, sicer pa ne.

8. Zaradi načela kolektivnega odločanja, glavni direktor pa ni kolektivni organ, ima glavni direktor za sprejem

lastnih odločitev o načinu in metodi ob sebi poslovni odbor. Ta nima nobene pravice odločanja, ampak je samo posvetovalni organ glavnega direktorja.

9. Odgovornost za samoupravne odločitve in za delo je temeljito obdelana že v statutih, tozdv, zato so v predlogu statuta DO samo temeljna določila o odgovornosti: vsakdo je odgovoren osebno za svoje delo in za predloge, organi upravljanja in posamezni delegati pa za svoje odločitve. Drugače no ali škodno ravnanje ima za posledico razrešitev ali odpoklic posameznega delavca, delegata ali celotnega organa upravljanja.

10. Razmerja med družbenopolitičnimi organizacijami, poslovna tajnost, informiranje in splošni ljudski odpor in družbena samozaščita so obdelani le načelno, ker so konkretnjša določila v statutih tozdov že obdelana.

11. Samoupravni splošni akti, ki so obvezni za celo delovno organizacijo, so: samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo, statut delovne organizacije, samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke ter skupno porabo. Lahko pa ima delovna organizacija tudi druge skupne akte, o čemer odloči delavski svet delovne organizacije.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O UREJEVANJU MEDSEBOJNIH RAZMERIJ V ZDRUŽEVANJU DELA IN SREDSTEV MED TEMELJNIMI ORGANIZACIJAMI V DO STOL

Na podlagi samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo smo že do sedaj imeli tudi samoupravni sporazum o medsebojnih dohodkovnih razmerjih. Že v tem samoupravnem sporazumu smo se dogovorili, da čimprej razvijemo razmerje na osnovi skupnega prihodka in skupnega dohodka. Razen tega so bili medtem sprejeti nekateri novi zakoni, ki zahtevajo ureditev dohodkovnih razmerij.

S predlogom novega samoupravnega sporazuma skušamo urediti vprašanja medsebojnih odnosov, ki s samoupravnim sporazumom o združitvi niso dovolj precizno opredeljena:

1. Temelje medsebojne delitve dela Samoupravni sporazum natančneje opredeljuje, kateri tozd proizvaja posamezen proizvod, nabavlja material ali opravlja storitev. Načeloma je za vsako dejavnost pooblaščen tista, ki je najbolj usposobljena in najcenejša. V primeru, da se posamezni tozd v skupnem interesu DO nečemu odreče, mu pripada nadomestilo.

Najbolj zanimive informacije morejo poleg rednega informiranja delavcev iz skupnih služb priti iz delovnih sredin. Pri tem v prvi vrsti mislimo na proizvodne tozde, o katerih zelo malo pišemo, kljub temu, da se za to nenehno trudimo!

Nekako je morda razumeti, da prispevki od tod sami od sebe ne prihajajo, težko pa si je misliti, da iz velikega števila naših oddelkov ni nobene informacije, pa čeprav te delavce nenehno osebno in pismeno k temu spodbujamo!

2. Skupni prihodek med proizvajalnimi tozdi

Kjer je le mogoče, se interne cene nadomestijo z udeležbo v skupnem prihodku. Posamezni tozdi so sorazmerno udeleženi v planski kalkulaciji lastne cene polproizvoda in proizvoda.

3. Skupni prihodek med proizvajalnimi tozdi in tozdom Prodaja

Ze sedANJI naCin ni omogoCAl, da bi proizvajalni tozdi realizirali prihodek pred prodajo konCnemu kupcu. Obracun skupnega prihodka to naCelo se naprej razvija, zlasti pa opredeljuje odgovornosti proizvajalnih in prometnih tozdov.

4. Uporabo deviznih sredstev

Kot ze do sedaj, je predvideno, da se vsa devizna sredstva združujejo na ravni delovne organizacije. Tozdi, ki uporabljajo devize, jih pa ne ustvarjajo, lahko po sklepu DS DO plačujejo iz skupnega dohodka posebno nadomestilo tozdom izvoznikom.

5. Skupni dohodek

Za investicije vsi tozdi združujejo sredstva. Tozdi investitorji jim zato priznavajo udeležbo na skupnem dohodku (tako kot dosedaj nova tapetniška delavnica, Sloga in Interieri)

6. Kupoprodajni in kreditni odnosi

Kadar tozdi medsebojno ne poslujejo po naCelih skupnega prihodka in dohodka, se bo še v bodoče uporabljala interna realizacija in interno kreditiranje. Samoupravni sporazum določa osnove za oblikovanje internih cen in za politiko medsebojnega kreditiranja.

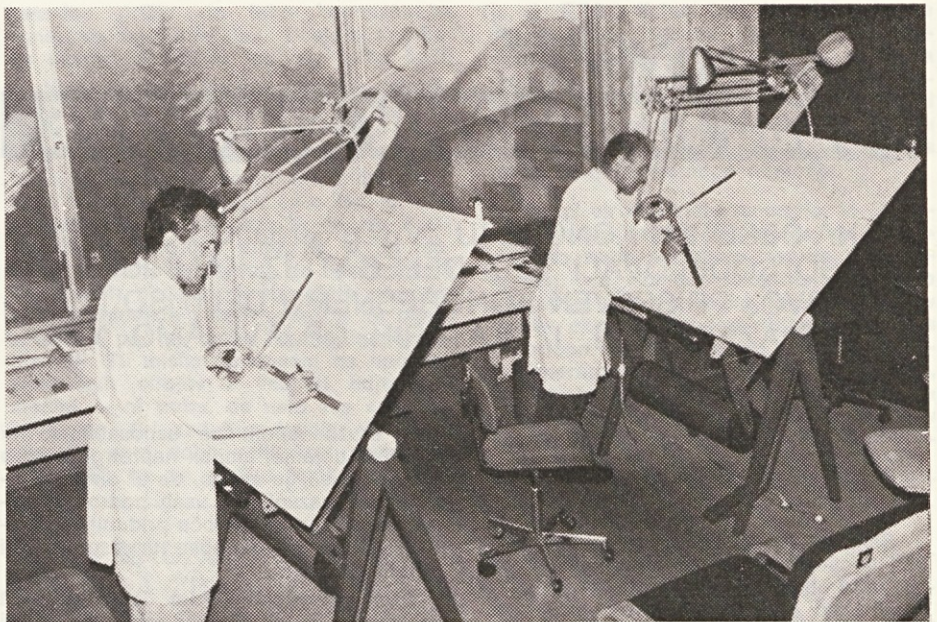
SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MEDSEBOJNIH PRAVICAH, OBVEZNOSTIH IN ODGOVORNOSTIH MED DELAVCI ZDRUŽENIH TEMELJNIH ORGANIZACIJ IN DELOVNE SKUPNOSTI V SESTAVI INDUSTRIJE POHIŠTVA STOL

Sporazum ureja medsebojna razmerja o svobodni menjavi dela med delovno skupnostjo in tozdi, in sicer:

- vrsto del, ki jih opravlja delovna skupnost;
- naCin planiranja dela v delovni skupnosti;
- osnove in merila za pridobivanje celotnega prihodka in dohodka delovne skupnosti;
- naCin financiranja delovne skupnosti;
- uporabo sredstev v zvezi z upravljanjem del delovne skupnosti;
- temeljne pogoje glede strukture delovnih nalog in kvalifikacijske strukture delavcev v delovni skupnosti;
- naCin reševanja medsebojnih sporov;
- naCin koordiniranja del;
- odgovornost delovne skupnosti za opravljanje del.

1. Osnovo za vzpostavitev medsebojnih odnosov med delovno skupnostjo in tozdi predstavlja plan delovne skupnosti. Plan delovne skupnosti je razdeljen po sektorjih s konkretnimi obveznostmi del in nalog. Naloge in opravila morajo biti razdeljena na vrsto nalog, obseg nalog in del ter dogovorjeno kakovost. Plan po vrstah in obsegu del in nalog je izražen z enotami enostavnega dela.

2. Osnove in merila za pridobivanje celotnega prihodka in dohodka: Celot-

Do sedaj smo najveC slikali delavce v delavnicah. Tudi odslej bomo ostali pri tem. Za kak trenutek pa se bomo tudi pomudili v upravni stavbi, kjer prav tako teče delo za naše skupne cilje.

Oblikovanje izdelkov ni lahko delo. Ne zaradi svojih zahtev, ki jih današnji čas naglo in neusmiljeno spreminja, ne zaradi vsega drugega, v kar največkrat niti ne pomislimo.

Odlična oblikovalca naših izdelkov Toneta in Mirka smo našli pri delu v upravni stavbi. Ni ju treba priganjati k delu, ni jima treba nenehno praviti, kako naj delata. Polna sta delovne volje in novih, praktičnih idej.

ni prihodek delovne skupnosti sestavljajo porabljena sredstva (to je materialni stroški in amortizacija) ter dohodek.

Delavci delovne skupnosti nimajo pravice razporediti prihranka porabljenih sredstev v dohodek delovne skupnosti, temveč se ta upošteva kot akontacija dohodka za naslednje obračunsko obdobje oz. se vrne tozdom.

3. Dohodek: delavci delovne skupnosti pridobivajo dohodek iz celotnega prihodka v odvisnosti od

a) vrste in obsega del ter kakovosti njihovega dela

Konkretnější obseg posameznih nalog in storitev se določi z letnim planom. Merilo za vrsto in obseg del ter njihovo zahtevnost so planirane enote enostavnega dela (EED).

b) prispevka k uspehu in poslovanju tozdov

Za drugo osnovo izražanja uspešnosti dela delavcev v delovni skupnosti se uporablja prispevek k uspehu in poslovanju tozdov; pri tem se uporabljajo kazalci uspešnosti poslovanja, ki so naštet v 31. členu tega predloga. Za vsako organizacijsko enoto bo določeno najmanj eno ali največ tri merila.

c) dohodka tozda, za katerega opravljajo dela

Dohodek tozdov je tretja osnova, po kateri delavci v delovni skupnosti pridobivajo dohodek. Dejanski indeks dohodka v tozdih pomeni tudi indeks realizacije dohodka delovne skupnosti po tej osnovi. Če je dejanski indeks dohodka v tozdih manjši od načrtovanega, tedaj indeks realizacije dohodka delovne skupnosti po tej osnovi pada za polovico počasneje.

Vse tri osnove dajejo skupno dejanski dohodek delovne skupnosti. Z letnim planom se dogovorijo o vplivnosti posameznih osnov.

4. NaCin financiranja delovne skupnosti.

Obračuni dohodkov delovne skupnosti temeljijo na primerjavi doseženih rezultatov s planiranimi, upoštevajoC merila za ugotavljanje prispevka delovne skupnosti po vsaki izmed treh osnov. Tozdi plačujejo delovni skupnosti za porabljena sredstva akontacije v višini 1/12-letnega plana. Enako plačujejo tudi načrtovani dohodek; ob vsakem obračunu se naredi poraCun v skladu z rezultati po osnovah, na podlagi katere pridobiva delovna skupnost prihodek.

K. V.

Misel ob prvem novembru

Ljudje nismo samo tisti, ki živimo, temveč so bili tudi tisti, ki so umrli.

Spominjamo se jih toliko raje, kolikor so bili dobri, delovni, zvesti in pošteni. In kolikor so cenili in spoštovali tudi drugega.

Po tem se bodo nas spominjali tudi zanamci.

ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

NA DESETEM KONGRESU ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE SO SODELOVALI TUDI DELEGATI IZ KAMNIŠKE OBČINE. SVOJ PRISPEVEK KONGRESNEMU DELU SO IZPOLNILI Z RAZPRAVAMI, IZ KATERIH OBJAVLJAMO NEKAJ ODLOMKOV:

REMS FRANC,
TITAN KAMNIK
URESNIČEVANJE DELITVE
PO DELU

Stimulacija za boljše delo mora biti bolj upoštevana, kar bo spodbujalo osebno zadovoljstvo posameznika, obenem pa spodbujalo tudi druge delavce, da bodo več prispevali k skupni družbeni produktivnosti dela. Takšna naravnost meril za delitev sredstev za OD v OZD mora izriniti vse tiste posamezne delavce, ki se danes še skrivajo za povprečjem prizadevnih delavcev in prejema OD ne glede na prispevek, ki so ga dali s svojim živim in minulim delom.

— Razumevanje nujnosti, da se OD razporejajo v odvisnosti doseganja dohodka, ki jih določa dogovor o razporejanju in delitvi OD, se vse bolj uveljavlja med delavci samimi, kar se odraža v zmanjšanju pritiskov za razporejanje sredstev za OD v nasprotju z družbenimi usmeritvami.

— Po drugi strani pa neugodna gospodarska situacija in relativno počasna rast realnih OD ovirata uveljavljanje meril za nagrajevanje po delu, diferenciacijo OD v skladu z rezultati dela ter povečujeta težnjo po uravnilovki, zmanjšanju razlik v OD, zahteve po linearnem povečanju OD in uveljavljanju teorije enakih življenjskih potreb.

— Še nadalje bo treba dosledno razvijati merila vseh oblik rezultatov dela za vsa področja, še posebej pa je potrebno dograjevati merila za razporejanje in delitev OD na osnovi produktivnosti dela in rezultatov upravljanja in gospodarjenja z minulim delom.

GRILC BREDI
»ZARJA« KAMNIK
DRUŽBENOPOLITIČNO
IZOBRAŽEVANJE
V OBČINI

Ko govorimo o družbenopolitičnem izobraževanju delavcev-samoupravljalcev, mislimo predvsem na njihovo zavest, ki vključuje poglede in stališča o vseh bistvenih vprašanjih nadaljnega razvoja socialističnega samoupravljanja v našem družbenem razvoju ter tudi na pripravljenost in sposobnost za realizacijo ciljev tega razvoja.

Glede na to, da se naša socialistična družba in samoupravljanje nenehno razvijata in spreminjata, da nastajajo nenehno nove družbene in politične razmere ter okoliščine, ki postavljajo pred ves delavski razred nove naloge, se je treba stalno, nepretrgano družbenopolitično usposabljanje.

Zato družbenopolitično usposabljanje ni enkratno dejanje, ampak nepretrgana skrb in naloga, saj je znano, da si danes v dinamičnem razvoju na vseh področjih človekovega dela ni mogoče pridobiti za vselej veljavne in uporabne usposobljenosti za politično delo.

Samoupravljanje lahko doživljamo kot potrebo in spodbudo, ki vodi k ustrezni aktivnosti, toda le pod določenimi pogoji. Temeljni pogoj je, da bodo ljudje resnični upravljalci, tisti, ki bodo resnično odločali in ne le potrjevali že na drugem mestu sprejete odločitve. Če bodo ljudje resnični upravljalci, bodo tudi bolj čutili potrebo po izobraževanju in usposabljanju, ker bodo vedeli, da jim je znanje potrebno za razumevanje družbenih procesov in tudi za vplivanje nanje.

Sklepi delavskega sveta z dne 29. 9. 1982

1. Po pregledu izvrševanja sklepov in zapisnika zadnje seje je delavski svet delovne organizacije obravnaval pritožbi o razdeljevanju kreditov za nakup stanovanj, individualne gradnje in adaptacije in sprejel naslednje:

a) Strinja se s predlogom stanovanjske komisije, da se tov. Bejtč Mersi odobri premostitveno posojilo v znesku din 115.000 s tem, da se DO Stol zavaruje s posebno pogodbo z banko.

b) Pritožbi tov. Mrgole Marti se ne ugodi.

c) Strinja se s prekategORIZACIJO posojila tov. Koleča Janeza, v skladu s predlogom stanovanjske komisije.

č) Delavski svet odpravi svoj prvotni sklep z dne 21. 7. 1982, da se tov. Rakič Aleksandru dodeli 370.000 din kredita za nakup stanovanja, ker je lokacija stanovanja v Igalu in ne v Sarajevu, kjer tov. Rakič prebiva.

Predlaga, da delavski svet tozda Prodaja prav tako odpravi sklep o dodelitvi kredita tov. Rakiču v višini 370.000 din.

Predlaga tudi, naj tovariša Rakiča obravnava disciplinska komisija.

d) Sprejel je sklep, da se tov. Lizdek Špiru ne kupi stanovanja v Stari Pazovi.

Stanovanjski problem tov. Lizdek Špira je potrebno reševati na drugačni osnovi (krediti), o čemer bo delavski svet delovne organizacije ponovno razpravjal.

2. Sprejel je zapisnik svoje 3. redne seje.

BELEC PETER,
»INTEGRAL«
POVEZOVANJE OZD
V OBČINI KAMNIK

Kot pozitivno ocenjujemo, da je le prodrla miselnost, ki presega obdobje izpred petih let, ko so povezovanja gospodarstva bila samo črka na papirju, ki ni imela poslovnih in samoupravnih učinkov v gospodarskem življenju. Čas, v katerem živimo, pa zahteva od sleherne OZD v občini, da razmišlja in stori praktične korake v širšem povezovanju, tako v občini kot tudi širše.

Prav v zadnjem času se zavzemamo, da bi se vsak del združenega dela povezal, tako dohodkovno kot samoupravno, saj je to tudi dolžnost, ki izhaja iz družbene lastnine zapisane v ZZD in drugi samoupravni zakonodaji.

Pri pripravi strokovnih predlogov o povezovanju OZD, ki jih pripravljajo strokovni in poslovni delavci, je opaziti premajhno prisotnost političnih, še posebno pa samoupravnih struktur pri pripravi predloga. Pri takšnih primerih ugotavljamo, da jih delavci ne sprejemajo in jim ne zaupajo ter jih na referendumih tudi ne potrjujejo.

Ne glede na težave, ki so prisotne pri povezovanju gospodarstva v občini Kamnik, je prav, da omenimo tudi pozitivne premike v organizacijah združenega dela, ki so povezane v sozde ali poslovne skupnosti in druge oblike poslovnega povezovanja.

Delavski svet je obravnaval tudi problem zaščitnih pijač (mleka). Podpira predlog 4. variante, ter nalaga službi varstva pri delu in tozdu Delavska restavracija, da v roku 6 mesecev ta problem rešita.

3. Poleg poročila o poslovanju v I. polletju 1982 je obravnaval tudi poročilo iz razprav delavskih svetov tozdu o gospodarjenju za prvo polletje 1982 v tozduh, informacijo o likvidnosti v delovni organizaciji, dopolnitev ukrepov odbora posebne finančne službe DO in udeležbo na dohodku banke za leto 1981 in stanje združenih sredstev v skladih LB Gospodarske banke Ljubljana na dan 30. 6. 1982. Po obravnavi je sprejel naslednje:

a) Sprejel je poročilo glavnega direktorja o gospodarjenju v I. polletju 1982 ter predložena poročila iz razprav na DS tozdu.

b) Sprejel je sklep o združevanju sredstev tozdu v sklade LB Gospodarske banke Ljubljana.

c) Sprejel je informacijo o likvidnosti v DO in ukrepe za ohranjanje likvidnosti.

Dopolnil je svoje že sprejete ukrepe za ohranjanje likvidnosti s tem, da na mesto konkretnih števil glede splošne obrestne mere in zamudnih obresti v ukrepih napišemo:

— »splošna obrestna mera LB Gospodarske banke Ljubljana«;

— »predpisane zamudne obresti«.

Varčujmo z energijo

Nič novega, bo marsikdo zamahnil z roko. Toda tudi mi v DO Stol se moramo pridružiti varčevalnim ukrepom in pozivom, ki jih lahko slišimo vsak dan pri radijskih poročilih, TV dnevniku in beremo v dnevnem časopisju. Energetska situacija sveta, posebno pa pri nas v Jugoslaviji, se je tako zaostila, da je do-

č) Sprejel in podprl je ukrepe glavnega direktorja glede že imenovane strokovne skupine za proučitev rezerv v tozdu-2 in podpira, da strokovno skupino z enakim namenom glavni direktor imenuje še za tozdu-3.

4. Sprejel je predložen predlog sprememb samoupravnega sporazuma o temeljnih plana delovne organizacije Stol za obdobje 1981—1985.

5. a) Delavski svet delovne organizacije je sprejel predloge:

- statuta DO;
- samoupravnega sporazuma o urejanju medsebojnih razmerij v združevanju dela in sredstev med temeljnimi organizacijami v DO Stol;

- samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci združenih temeljnih organizacij in delovne skupnosti v sestavi industrije pohištva Stol;

in sicer s pripombami, ki jih je posredoval izvršilni odbor delovne organizacije. Navedene samoupravne akte je dal v javno obravnavo.

Javna obravnavna bo potekala do 30. 10. 1982.

Po končani javni obravnavi bo delavski svet DO določil končno besedilo navedenih samoupravnih aktov.

b) Besedila samoupravnih aktov navedenih pod točko 5.a) so primerna za javno obravnavo in sprejemanje.

Delavski svet tozdu, zbor delavcev tozda Delavska restavracija in Svet skupnih služb, naj razpišejo referendum za sprejem omenjenih samoupravnih aktov.

Delavski svet DO ocenjuje, da je najprimernejši datum za referendum 11. november 1982.

c) Imenoval je volilno komisijo v sestavi:

JUVAN Franc — predsednik
RAZBORŠEK Jože — član
ŠTROS Alojz — član
TOMŠIČ Riko — nam. predsednika
ŠTEBE Maks — nam. člana
BIČEK Dragica — nam. člana

6. Delavski svet delovne organizacije je sprejel izvedbene sklepe za uveljavitev sprememb samoupravnega sporazuma in kataloga del in nalog pri obračunu osebnih dohodkov, v predlagani obliki.

7. Sprejel je informacijo o stroških komunalnega opremljanja industrijske cone na Duplici, ni pa sprejel predloga o razdelitvi stroškov na posamezne sedanje in bodoče porabnike.

8. Sprejel je sklep, da se nakaže iz sklada skupne porabe 3.000 din v sklad za pomoč družinam ponesrečenih rudarjev v Zenici.

9. Sprejel je informacijo o ukrepu disciplinske komisije v zvezi s krajo iveric v tozdu-2.

Helena Križanc

besedno prišlo do tako imenovanega »energetskega infarkta«. Posledice takega stanja že čutimo tudi na lastni koži.

Naša matična tovarna dobiva električno energijo iz dveh virov: iz omrežja DES in iz lastne elektroenergetske centrale. Z DES imamo podpisano pogodbo (soglasje) o maksimalni odjemni električni moči, ki jo ne smemo preseči. To odjemno moč pa nam vedno pogosteje še nižajo z redukcijami električne energije, ki jih moramo obvezno izvrševati po vseh tozdih in skupnih službah. Proizvodnje v posameznih oddelkih zaradi redukcij ne bomo ustavljali, pač pa bomo delo drugače razporedili. Tu mislim predvsem na uporabo električnih strojev z večjimi odjemnimi močmi — ni treba, da nam vse »ropota« istočasno. Pri zadnji redukciji električne energije sem dobil velikokrat pripombo: »Saj DES ne ve, koliko jemljemo!« Res

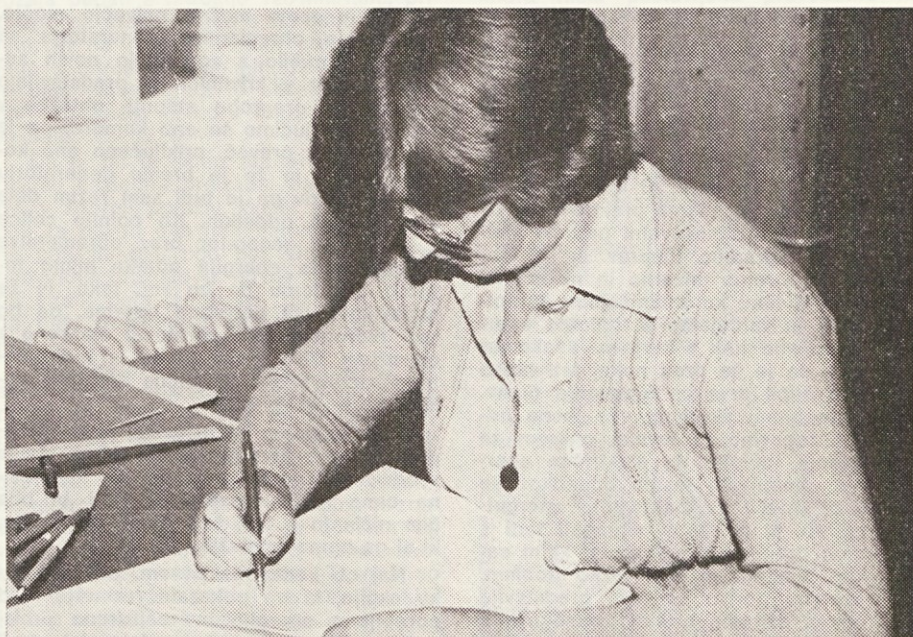
je, da DES v tistem trenutku dejansko ne pozna višine odjema za vsakega posameznika. Dobro pa jim je znana odjemna moč ožjega območja, v katerem se nahaja tak posameznik in če so odjemalci električne energije v takšnem območju nedisciplinirani, pride lahko do odklopa (reduciranja) celotnega območja.

Drugi vir električne energije, to je turbogenerator in hidrogenerator, pa ne zaščata vsem potrebam tovarne. Tu opozarjam, da domačo električno energijo uporablja samo matična tovarna in je v danih okoliščinah preskrbljena samo s polovično odjemno močjo. Za pogon turbogeneratorja uporabljamo parno turbino, ki potrebuje dovolj vodne pare. Paro pa uporabljamo tudi v tehnološke namene v proizvodnji in posredno za ogrevanje pro-

Nadaljevanje na 6. str.

V ZADNJIH DESETLETJIH SMO LE MALOKRAT POMISLILI, DA ŽIVLJENJE NI SAMO DIVJANJE Z AVTOM, PEČENJE ČEVAPČIČEV OB ROBU GOZDA IN ODPIRANJE VINSKE STEKLENICE. SKORAJ NIKOLI NISMO IMELI ČASA ZA POČASNEJŠI KORAK OB DOMAČI IN SOSEDOVI HIŠI, POZABILI SMO, KATERI LETNI ČAS JE. NA TO NAS JE MORDA SPOMLADI SPOMNILA PRETOPLA OBLEKA IN JESENI PRETANKA SRAJCA. IN MORDA NOVO LETO, KO SMO LE POMISLILI NA ŽIVLJENJE.

KO V ČASU, KO SE BOMO MANJ VOZILI Z AVTOMOBILI, POJEDLI MANJ MESA IN BELEGA KRUHA, MISLIMO NA PRETEKLI ČAS, SE NAM LE ZAZDI, DA ŽIVLJENJE NI SAMO IMETJE IN TEKMOVANJE ZA KAR NAJVIŠJIM STANDARDOM, TEMVEČ ŠE TISOČ DRUGIH STVARI. TISTI, ČEZ KATERE SMO DOSLEJ STOPALI.

Delo poenterke je specifično, vendar polno kontaktov s proizvodnimi delavci, mojstri in službami v delovni organizaciji. Predvsem pa je to delo zelo natančno in polno zahtev, ki jih mora imeti delavka »v glavi«.

Delavke (med katerimi je tudi Andrejka Vika), ki opravljajo delo poenterk že več let, poznajo širok krog ljudi, njihovih dobrih, pa včasih tudi malo manj dobrih navad. Če je kak dan malo bolj »vroč«, je pa drugi manj. Delovni obračun delavcev mora biti pravočasno in dobro opravljen.

S pazljivostjo do zmanjševanja poškodb pri delu

Normalno pazljivost opredeljuje zakon o varstvu pri delu takole: »Steje se, da so varno delovno okolje in varne delovne razmere zagotovljene, če delavec ob normalni pazljivosti ter strokovni in delovni sposobnosti lahko opravlja svoje delo, ne da bi pri tem prišlo do telesnih poškodb ali zdravstvenih okvar.«

V zgornjem načelu se pojavlja ob normalni pazljivosti tudi strokovna in delovna sposobnost, kar pomeni, da moramo poprej zagotoviti nekatere preventivne ukrepe, kot so: zdravniški pregledi, določanje del in nalog, ki so nevarnejša, strokovno usposabljanje itd. Tako zakon določa normalno pazljivost delavca s pogojem, da je ta v določeni meri strokovno in delovno usposobljen za delo, ki ga opravlja, da do nezaželenih negativnih posledic ne pride. Zato moramo razumeti v tem primeru, da gre za posebno pazljivost strokovnjaka, to je delavca, ki je v celoti spoznan tako z delovnim procesom na svojem delovnem mestu kakor tudi glede dela drugih, z nevarnostmi in ukrepi za njihovo preprečevanje in odstranjevanje. Gre torej za povsem usposobljenega človeka in ne za tisto normalno pravilo, ki bi jo na določenem delovnem mestu imel laik oziroma neusposobljen človek.

Prav zaradi tega pojma ni vselej najbolje vzročno opredeljevati, da je poškodba nastala zaradi nepazljivosti. Tako se ob natančnejši raziskavi za

nepazljivostjo skrivajo bolj konkretni vzroki, kot so na primer: površnost, naglica, neupoštevanje varnostnih navodil, neizkušnost, pomanjkljiv nadzor s strani mojstra, utrujenost, slabo nastavljena varnostna naprava, neznanje, slabi medčloveški odnosi, negativni vplivi činiteljev v delovnem okolju (mrz, vročina, prepih, zaprašenost, slaba razsvetljava, ropot, itd.). Prav ta-

Devetmesečni pregled poškodb pri delu

		Leto 1981	Leto 1982
TOZD-1	PE-4	7	9
	PE-6	0	3
	PE-7	2	6
	PE-8	10	9
	skl.	5	2
TOZD-2		8	4
TOZD-3	PE-0	1	0
	PE-3	2	1
	PE-5	7	6
TOZD-4		2	1
TOZD-5		5	6
TOZD-8		0	3
TOZD-9		2	2
DSODSP		0	0
SKUPAJ:		51	52

Nadaljevanje s 5. str.

storov. Da bi bile izgube energije čim manjše, je izvedena toplotna izolacija parovoda za novi obrat družbene prehrane in parovodnega odcepa za ogrevanje upravne zgradbe.

Drugi varčevalni ukrep je vračanje toplega zraka v prostore, ki imajo odsesovalne naprave. To imamo praktično že izvedeno pri novi odsesovalni napravi Moldow, ki je zgrajena (čeprav še ni dokončno) za strojno mizarino in neserijsko delavnico. S tem, ko zmanjšujemo toplotne izgube in varčujemo s toplotno energijo, varčujemo tudi s kurjavo. Vsakomur je znano, da je še pred nekaj leti lahko v tovarni dobil drva za ogrevanje doma. Sedaj porabimo, skurimo, vse lesne odpadke z žagovino in lesnim prahom za pridobivanje toplotne in električne energije. Ker omenjenih lesnih odpadkov še zdaleč ni dovolj za pokrivanje energetskih potreb, si moramo pomagati tudi s kurjenjem dragocenega mazuta, ki ni samo drag, ampak ga tudi težko dobimo. Kot rezervno gorivo se nam predstavlja še premog, oziroma briketi premogovega prahu. Vendar je s tem kurivom težava, ker rešetke naših kotlov niso prilagojene za kurjenje tovrstnega vira energije.

Domačo električno energijo pa nam daje tudi hidrogenerator, ki pa, žal, trenutno ni nominalno izkoriščen. Ni dolgo, ko je bil »polno« obremenjen in napajal sušilnice in krivilnico. Saj jih še, vendar

ne več s svojo možno največjo močjo. Ravnavesje obremenitve generatorja se nam je porušilo z zgraditvijo novih sušilnih komor v krivilnici, ki predstavljajo generatorju pregrobo stopnje obtežbe v smislu: priključimo še eno komoro, pa je za generator preveč, priključimo eno komoro manj, in že je breme generatorju prelahko. Kriv pa je tudi sam režim dela v omenjenih oddelkih. Ko polnijo celice z lesom, je generator brez obremenitve in dragocena energija odteka mimo tovarne. Da temu ne bo več tako, je že nabavljena vsa potrebna oprema, da bo tudi hidrogenerator obratoval sinhrono z omrežjem DES. Tako bomo iz hidrocentrale iztržili toliko električne energije, kolikor bo na voljo vode.

Kljub raznim izboljšavam energetskega sistema v tovarni se zavedajmo, da je v odvisnosti porabljene energije tudi lastna cena naših izdelkov, ki naj bi bila čim nižja in s tem tudi večji kos kruha, ki si ga bomo prislužili.

Naj ob koncu še povem, da je v teku akcija, ki bo pokazala razmerje med porabljeno energijo in realizirano proizvodnjo. Ni vseeno, da v delavnici stroji in celo cela strojna linija »požira« dragoceno energijo, od njih pa ne pride noben izdelek. Tudi delavnice ni treba vse razsvetliti, če se dela samo pri enem stroju. Zato naj nam bo vedno v zavesti: Varčujemo z energijo!

Marjan Jenko

ko pa je s psihološkega vidika pomembno, s kakšnim zadovoljstvom nekdo opravlja delo, kajti dva delavca ob istih pogojih enako delo ne opravljata z enakim zadovoljstvom.

Takole prikazana vzorčnost za poškodbe nam razgrne celo paletno različnih kombinacij, ki jih na kratko največkrat poimenujemo nepazljivost, kot odklon od normalne pazljivosti.

Našteti vzroki so torej dokaz, da je preventivna varnost pri delu resnično zelo široka. Izkušnje na tem področju so nam spodbuda za nadaljnje preprečevanje oz. zmanjševanje tako števila kot tudi resnosti poškodb.

Iz tega pregleda lahko ugotovimo, da smo na lanskega leta ravni. Glede resnosti pa lahko za to obdobje navedemo, da smo imeli v istem obdobju lani več težjih poškodb kot letos. Pri zgornji primerjavi so zanimivi številčni podatki poškodb, in sicer za PE-6, 7 in 8. Sprašujemo se, kakšne okoliščine so prevladovalle. Za presojanje pri teh poslovnih enotah so še zlasti zanimive PE-7 in PE-8, ki so po obsegu večje. Glede poznavanja te proizvodnje bi lahko iskali razloge za porast poškodb v naslednjih dejavnostih:

fluktuacija, pogosta menjava programa, kot tudi njenega obsega (otežkočen pretok materiala), uvajanje novih programov, zelo široka zastopanost različnih priprav in naprav oz. pripomočkov, itd. Tu so omenjeni le nekateri dejavniki, ki lahko v medsebojni povezavi negativno vplivajo na varno delo.

Pričakovati je, da se bo takšna rast nadaljevala, če ne bomo nastalim razmeram polagali več preventive. Prav gotovo je tu v ospredju fluktuacija. Brez dvoma pospešeno menjavanje delavcev močno ruši ravnotežje v povečevanju vzročnih faktorjev, ki smo jih navedli. Takšne razmere terjajo veliko večjo zavzetost mojstrov — neposrednih vodij. Lahko bi rekli, da gre tu za nekakšno spretnost krpanja organizacije pri vodenju proizvodnje. Tako mora mojster upoštevati: da mladletni delavci ne smejo opravljati nevarnejših del, da se bo novinec varno

Zakaj je prišlo do zastoja pri proizvodnji lameliranega pohišta?

(Izvelek iz protokola o poškodbah hidravlične stiskalnice)

Za izdelavo lameliranih polizdelkov smo za TOZD-1, PE-6 nabavili posebno hidravlično stiskalnico tip HP-S 225/140-OK. Stiskalnico nam je izdelala in dobavila firma »JOOS« iz Zahodne Nemčije. Take stiskalnice, izdelane po naročilu, izdeluje v Evropi samo ta firma, manjšo, ne tako funkcionalno, pa bi lahko dobili tudi v Italiji. Če bi lahko uvozili hidravlični sistem, bi jo lahko napravili tudi doma, kot smo jih že več, vendar bi se časovno zadeva precej zavlekla.

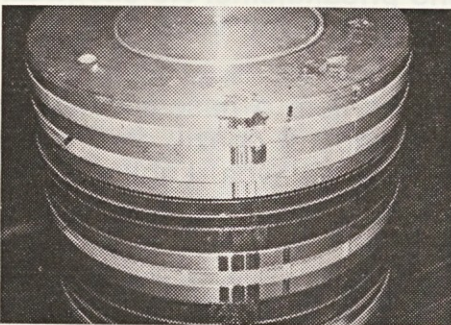
Čim smo stiskalnico dobili, smo takoj pričeli z montažo in s pripravo modelov za naše polizdelke. Normalno smo pričeli z obratovanjem 26. 8. 1982. V stiskalnici smo imeli model za izdelavo »L« krivin. Pri tej operaciji smo uporabljali samo zgornja dva cilindra. Obratovanje je normalno potekalo do 13. 9. 1982, ko nam je obratovodja PE-6 sporočil, da zgornja plošča samodejno pada iz zgornjega položaja proti spodnjemu (torej mi za ni ostala v gornjem položaju).

obnašal le, če bo primerno poučen in pogostejše nadzorovan, pogostejše mora nadzorovati tudi starejše delavce, ki jih občasno razporeja na različne zahtevna dela, itd. Te zahteve pa ni tako enostavno izpolnjevati, saj gre za delo z ljudmi, ki takšnih pojavov, oz. sprememb velikokrat ne razumejo najbolje. Od mojstra zahtevamo torej dvojno vlogo. Strokovno mora obvladati samo delo pa tudi medčloveške odnose. Z gotovostjo lahko trdimo, da smo veliko šibkejši pri slednjem in tako se nam pogosto dogaja, da delavec z vsemi pomankljivostmi in težavami v proizvodnem procesu ostaja osamljen. Mojster se mora torej za delavca zanimati, ga opozarjati na napake, odklanjati slabosti, grajati slabo delo in ne pozabiti delavca tudi pohvaliti za dobro opravljeno delo.

Vrnimo se torej k naslovnim temi, ki govorijo o normalni pazljivosti. Ob njej smo se ustavili zato, ker ob vsakokratnih statističnih pregledih tehtamo našo (ne) uspešnost na eni strani s preventivnimi ukrepi na drugi strani. Iz seznamov poškodb vsako leto ugotavljamo, da bi lahko lepo število poškodb brez večjih težav preprečili. To so tiste poškodbe, pri katerih se poškodovanci izgovarjajo, da tega niso naredili namerno, kar je seveda razumljivo. Dejstvo pa je, da poškodovanci s takšnimi odgovori priznavajo zavestno tveganje ali lahko miselnost odnos do varnega dela. Pri kakršnem koli delu torej ne sme biti mesta za lahkomišelnost ali površnost z občasnim opuščanjem že dolgo poznanih varnostnih navodil, pa naj gre za funkcijo neposrednega izvajanja, vodenja ali nadzorovanja dela. To pa je brez dvoma pogoj za hitrejšo zmanjševanje poškodb pri delu.

Boris Demšar

Takoj se je pričelo ukrepati. Pregledali smo hidravlični načrt in se dogovorili, da bomo po vrstnem redu pregledali vso hidravlično instalacijo. Mnenja smo bili, da je okvara verjetno na razvodniku, povratnih ali varnostnih ventilih. Posebno smo preizkušali tesnost razvodnikov. Preizkus je pokazal, da ti delujejo v redu —

Na sliki je levi gornji bat nove štiristranske stiskalnice. Dobro so vidne raze, ki so jih povzročili kovinski delci.

da dobro tesnijo. Telefonično smo se povezali s firmo »JOOS« in jim sporočili nastalo stanje. Firma se je zavzeto pridružila našim raziskavam in nam svetovala, da ponovno preizkusimo delovanje razvodnikov ter da ugotovimo hitrost padanja mize v različnih višinah. To smo tudi storili ter ponovno ugotovili, da deluje hidravlični sistem v redu, ugotovili pa smo, da prične miza iz zgornjega položaja padati s hitrostjo 120 mm/min., približno na sredini hoda s hitrostjo 22 mm/min. in na razdalji 70 mm pred spodnjo lego s hitrostjo 5 mm/min. Že iz tega se je dalo sklepati, da je okvara na tesnilih v glavnem cilindru ali pa v cilindru in batu.

Da bi bil ta sklep potrjen, smo naredili še naslednji preizkus: bat smo dvignili v zgornji položaj, odčili oljni priključek za dovod olja nad batom ter ponovno potisnili olje pod bat. Olje je skoraj neovirano brizgalo iz odvijte cevi na gornji strani bata, se pravi, da je šlo olje ob batu in cilindru čez pokvarjena tesnila.

Na stiskalnici smo delali naprej, ker smo morali dokončati prvo serijo »L« programa. Cilinder smo demontirali šele 23. 9. 1982. Ko smo bat z batnico potegnili iz cilindra, smo na batu našli grobe ostružke. V cilindru smo videli 3 vzdolžne globoke brazde, katerih globina je znašala do 3,5 mm, dolžina pa 555 mm od vrha navzdol. Cilinder je bil delno »zariban« tudi po celem obodu. Tesnila so bila poškodovana, zlasti na mestih, kjer je bila največja okvara.

Na zgornjem delu bata smo poleg ostružkov od cilindra opazili dva trda delca (kot itss). To stanje smo takoj javili dobavitelju firmi »JOOS«. Ker dobavitelj ni imel na zalogi novega cilindra za takojšnjo zamenjavo, smo se odločili, da okvaro sami popravimo. Cilinder smo zavarili, zbrusili, vstavili nova tesnila itd.

Vendar pa je to le začasen ukrep, tako da bomo lahko za silo obratovali. Vprašanje je, kako dolgo bodo vzdržala na novo vstavljena tesnila.

Firma »JOOS« nam je zagotovila, da nam bo v čim krajšem roku brezplačno zamenjala cilindri z batom.

Ker se je ta poškodba pokazala na levem zgornjem cilindru, smo se 24. 9. 1982 odločili, da pregledamo tudi ostale 3 cilindre, črpalni sistem, rezervoar s filtri ter cevovode. V ponedeljek, 27. 9. 1982 smo tudi v desnem zgornjem cilindru opazili malo »zaribanje« po dolžini celega delovnega hoda. Na zgornjem delu bata je bil pri vodilu zataknen mali trdi del kovine istega izvora kot v levem cilindru. Ta kovinski delec je povzročil dolžinski ris. O tem smo takoj obvestili proizvajalca oz. dobavitelja cilindrov firmo »Hans Koch« iz Z. Nemčije. Dogovorili smo se, da nam pošlje svojega strokovnjaka, ki bo pregledal nastalo stanje. Vse poškodbe smo tudi fotografirali.

Med tem smo nadaljevali s popravilom levega cilindra in pripravili material za izdelavo novega bata. Istočasno smo odprli tudi levi spodnji cilindri ter ugotovili, da je brezhiben. Na demontirani visokotlačni črpalni pa je bil pokvarjen en plunžer. Napako smo odstranili. Na nizkotlačni črpalni nismo zasledili nobenih poškodb.

V sredo, 29. 9. 1982 je prispel strokovnjak firme »Hans Koch« g. Zanger. Ogledal si je stiskalnico ter poškodovane dele. Ugotovil je takšno stanje, kot je v protokolu opisano. V četrtek, 30. 9. 1982 smo ob prisotnosti nemškega strokovnjaka nadaljevali z delom.

Poročilo strokovnjaka firme »Hans Koch« g. Zangerja

»Pregledal sem pritrditev dveh cilindrov z ozirom na osnovno spodnjo mizo in z meritvami ugotovil, da cilindra nista postavljena pravokotno na spodnjo ploščo. Se pravi, da okvir stiskalnice ni dobro napravljen. To se nanaša na cilindre ϕ 220 mm. Vodoravna cilindra sta postavljena v redu. Ker zgornja dva cilindra nista vertikalna, se pozna tudi večja stranska obraba na vodilih. Lahko je prišlo do obrabe cilindrov zaradi nepravilne montaže. Ugotovil sem tudi, da je zgornja sesalna cev na notranji strani korodirana in to po celem obodu. Tudi v oljnem rezervoarju sem našel ostružke od cilindra.

Oba nova cilindra (ϕ 220 mm) katere bomo pri nas izdelali, morata imeti drugo obliko bata, in sicer iz sive litine ali iz bronu.

To je kratka izjava g. Zangerja. On je pač moral ščititi svojo firmo nasproti firmi »JOOS«.

Ni pa strokovno utemeljena. Nesimetričnost, katero navaja kot vzrok okvare, sploh ne pride v poštev. Pri različnih delih, za katere je stiskalnica namenjena, bo vedno prišlo do velikih nesimetričnih sil — momentov in to zaradi različnih prostorskih modelov in zaradi različnih debelin furnirjev. Vzrok poškodb so vsekar drobni delci, kateri so bili v hidravličnem sistemu. Ti pa so prišli v sistem že pri sami obdelavi cilindrov. Preden se vsak cilindri zapre, ga je potrebno izprati, prečistiti z visokotlačnim zračnim curkom ter še naknadno napra-

Nadaljevanje na 8. str.

ZAKAJ NE PIŠEMO VEČ O DELAVCU?

Tako vprašanje je bilo postavljeno v naši, na novo vpe-
ljani telefonski zvezi — Halo 420, o kateri smo pisali v pred-
zadnji številki Glasila in tako hoteli dobiti še dodatna stičišča
z našimi delavci, ki bi želeli odgovore na tisto, kar jih zanima,
vendar doslej niso našli prave poti in načina za posredova-
nje svojega vprašanja in seveda odgovora.

Prepričani smo bili, da bo nova vez delavcev z Glasilom
veliko bolje zaživela in tudi, da bo množičnejša. O tem bomo
morda pisali tudi v prihodnje, za sedaj je treba povedati, da
vaša vprašanja, spodbude, predloge in drugo, kar bi bilo ko-
ristno za druge delavce, še vedno pričakujemo. Ne enega ali
dva poziva, kolikor jih je bilo doslej, temveč veliko več in z
raznih področij.

Odgovorimo naj, kako je s pisanjem o našem delavcu.
Natančnejši bralec je lahko že neštetokrat opazil, da v vsaki
številki pišemo prav o delavcu in za delavca. Lahko se bo
našel na vsaki strani — v sestavku, sliki in številnem dru-
gem, ki je prav njemu namenjeno.

Vsa leta pa želimo še nekaj: Da bi se v Glasilu oglašalo
veliko več delavcev, kot doslej, da bi brez zadržkov pose-
gali v naše probleme, jih skušali na primeren način posredo-
vati drugim, skupaj odpravljati in izboljševati delo, samou-
pravna prizadevanja, odnose in nasploh skupno življenje v
delovni organizaciji.

Želimo, da bi o delavcu še veliko več pisali. Vendar pe-
ščica tistih, ki se doslej ukvarja s pisanjem v Glasilo, tega ne
more. Več kot tisoč petstočlanski kolektiv skupaj pa prav
lahko. Naš časopis želimo še močno izboljšati, vendar bodo
to v nadaljnjih korakih morali storiti prav delavci — za de-
lavce.

Vsi skupaj bomo najbolj veseli tistih sestavkov (pa če-
prav bodo zelo kratki), ki jih bodo napisali delavci ob strojih
in za pisalno mizo — tisti ljudje, ki imajo že sedaj veliko ko-
ristnega povedati, vendar molče. Pa prav nanje čakamo
ves čas.

C. S.

Nadaljevanje s 7. str.

viti magnetno čiščenje. Verjetno, da ko-
operant ni napravil teh operacij. To je
samo naša pripomba. Naša zahteva je, da
se stiskalnica brezhibno obnovi.

Ker se je dobavitelj firme »JOOS« ču-
til odgovornega za nastalo škodo, nas
je obiskal 30. 10. 1982 skupaj s svojim
teh. direktorjem ing. Velterjem. Po pre-
gledu vse dokumentacije o nastali škodi
in poškodovanih delih, je priznal svojo
krivdo in nam je zagotovil, da nam bo
oba zgornja cilindra skupno z bati in
batnicami poslal v roku 25 dni. Omenil
je, da že 20 let izdeluje take ali podobne
stiskalnice in se mu kaj takega še ni
zgodilo. Zaradi svojega ugleda nam bo
poskušal napako čimprej odkloniti.

Stiskalnica sedaj dobro obratuje. Ko
bomo nove dele prejeli, jih bomo takoj
ugradili, poškodovane pa bomo vrnili do-
bavitelju.

RTI

KADROVSKE SPREMEMBE ZA SEPTEMBER 1982

Delovno razmerje so sklenili:

V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO

Sušnik Brigita, NK delavka, PE 7
Žagar Milica, NK delavka, PE 8
Zalokar Monika, NK delavka,
PE 1, odpr. skl.
Osmanović Rašid, NK delavec, PE 7
Krehlič Mojca, NK delavka, PE 8
Kegl Jakob, NK delavec, PE 7
Velič Hajrudin, NK delavec, PE 7
Šmidovnik Marko, NK delavec, PE 7
Mamić Mirko, NK delavec, PE 4
Tutić Tomo, NK delavec, PE 4
Štirn Mojca, NK delavka, PE 7
Crnolić Zijad, NK delavec, PE 4
Griljč Marija, NK delavka, PE 7
Majdič Marko, KV poh. mizar, PE 8
Kovačić Zoran, NK delavec, PE 6

V TOZDU PLOSKOVNO POHIŠTVO

Poljanšek Andrej, NK delavec
Bergant Stanko, KV mizar
Bičanič Marinka, lesni tehnik
Šaffer Jože, KV poh. mizar

V TOZDU KOVINSKO IN OBLAZINJENO POHIŠTVO

Semprimožnik Anton, NK delavec,
PE 3 Motnik
Bergant Zvonka, KV pletilja, PE 5
Vrankar Emil, NK delavec, PE 5
Golob Danilo, KV poh. mizar, PE 5
Ravnkar Zvone, NK delavec, PE 5
Durić Sebiha, NK delavka, PE 5
Hrastovec Matjaž, NK delavec, PE 3

V TOZDU PLOSKOVNO IN KOSOVNO POHIŠTVO »SLOGA« MOSTE

Alič Srečko, NK delavec
Ahnetović Senad, NK delavec
Hribar Irena, NK delavka
Emrić Tanja, NK delavka

V TOZDU TEHNIČNE STORITVE

Malež Darko, elektrotehnik

V TOZDU DELAVSKA RESTAVRACIJA

Klemen Brigita, KV kuharica

V TOZDU PRODAJA

Lulić Ivica, avtoklepar,
Interier Sarajevo

V SKUPNIH SLUŽBAH

Hribar Monika, administrator,
kadrovski sektor
Joger Marko, ekonom. tehnik,
pripravnik, fin. sektor
Kališnik Jože, gimn. maturant,
fin. sektor
Kregar Marija, admin. tehnik,
kadrovski sektor

Delovno razmerje so prenehali:

V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO

Štrajhar Filip, KV mizar, PE 4
Hribar Frančiška, NK delavka, PE 7,
upokojena

V TOZDU PLOSKOVNO POHIŠTVO

Bajde Vida, NK delavka
Bergant Magdalena, NK delavka,
upokojena

V TOZD KOVINSKO IN OBLAZINJENO POHIŠTVO

Goltnik Franja, NK delavka,
PE-3, Motnik
Pavičević Tilka, NK delavka,
PE 5

V TOZD PLOSKOVNO IN KOSOVNO POHIŠTVO »SLOGA« MOSTE

Kepić Miran, NK delavec
Matejević Malina, NK delavka

V TOZDU TEHNIČNE STORITVE

Štrajhar Marjan, KV avtomehanik

V TOZDU PRODAJA

Koritnik Anton, komercialist
Kripl Momir, gimn. maturant,
Interier Beograd

V SKUPNIH SLUŽBAH

Kranjec Stanislav, dipl. pravnik,
splošni sektor

Oddelek za delovna
razmerja

Predstavljamo vam avtorje tehničnih izboljšav in koristnih predlogov

Že nekaj časa nismo predstavili avtorje tehničnih izboljšav in koristnih predlogov, ki so realizirali svoje predloge in so bili za te nagrajeni. Tiste tehnične izboljšave in koristne predloge, ki jih še nismo predstavili bralcem, bomo kratko opisali v tem sestavku.

JUVAN Franc, POGAČAR Jakob, VRHOVNIK Franc in KOBETIČ ing. Alojz so predlagali tehnično izboljšavo pri obdelavi panojev za objekt »Energoinvest« v Sarajevu. Sprememba je v glavnem v uporabi drugega materiala in to: namesto smrekovega okvirja z vmesno smrekovo prečko in obojestransko obloženo z iverico debeline 12 mm, se je uporabil okvir iz odpadnih iverk debeline 25 mm, obojestransko lesniti (tudi odpadni konci) debeline 3,2 mm in kot jedro satje »Mikroton« debeline 48 mm. S predlagano izboljšavo se je prihranilo na materialu in času, dosegla se je boljša kvaliteta. Skupni ugotovljeni prihranek je znašal 953.941,10 din. Avtorji so bili nagrajeni skupno s nagrado 36.615,20 din, ki so si jo delili v enakih deležih.

ŠKRLEP Pavel in HRIBAR Franc (TOZD-4) sta izdelala pripomoček za vstavljanje priporne gume v podboje vrat. Po starem načinu se je priporna guma vstavljala ročno s pomočjo kladiva, po novem pa z omenjeno napravo. Ugotovljeni prihranek na času je 27,2 ure za 100 vrat. Skupni letni prihranek znaša din 28.249,90. Avtorja sta bila nagrajena s skupno nagrado 2.912,50 din, ki sta si jo delila.

VIDMAR Jože (PE-7) je predlagal spremembo tehnološkega postopka pri rezkanju naslonjalnih pokončnikov tip 5846 in 5851. Avtor je odstranil šablono za obdelovanje naslonjalnih pokončnikov in prilagodil podajalno napravo in vodilo na miznem rezkalnem stroju obdelovancu ter dosegel kvalitetnejšo in hitrejšo obdelavo teh artiklov. Ugotovljeni letni prihranek je 61.153,55 din, nagrada pa je znašala 6.267,70 din.

VIDMAR Jože in POGAČAR Janez (PE-7) sta predlagala spremembo tehnološkega postopka pri izdelavi stranskih pokončnikov tip 2504 in 5804. Avtorja sta izdelala posebno

šablono za stiskalnico za sušenje z VF tokom. Z navedeno izboljšavo se je prihranilo na času. Avtorja sta bila nagrajena s skupno nagrado 3.000 din, ki sta si jo delila.

JUNTEZ Ignac in PERČIČ Andrej sta predlagala spremembo naslonjalne blazine tip 5629 v tapetniški delavnici.

Naslonjalna blazina tip 5629 se je izdelovala tako, da se je strojno šivala zadruga in ročno vstavljali vložek skozi zadrugo v blazino. Problem je bil v tem, da je bila v vložku vezana plošča, dim. 460 × 390 mm in je zaradi tega prihajalo do lomljenja vezane plošče, trganja zadrug in velike fizične obremenitve delavke pri vstavljanju. Po predlaganem postopku se je skrajšala vezana plošča na dim. 460 × 330 mm, odpadlo je šivanje zadrge, zadruga, navleka skozi zadrugo in glavni namen predloga, zmanjšanje velike fizične obremenitve delavcev.

Vložek se sedaj vloži v blazino in se ga strojno zašije. Ugotovljeni prihranek na času in materialu je

102.409,80 din. Skupna nagrada je znašala 8.623,10 din, ki sta si jo oba avtorja delila.

To je bilo nekaj tehničnih izboljšav in koristnih predlogov, ki so bili realizirani in nagrajeni v tem letu. V postopku je še šest predlogov, ki jih mora komisija pregledati in če so ustrezni, nagraditi. Število predlogov je do sedaj tolikšno, kot v lanskem letu, toda računamo, da se jih bo do konca leta nabralo še nekaj, ki bodo prispevali k skupnemu boljšemu poslovnemu uspehu delovne organizacije.

Matjaž Drčar

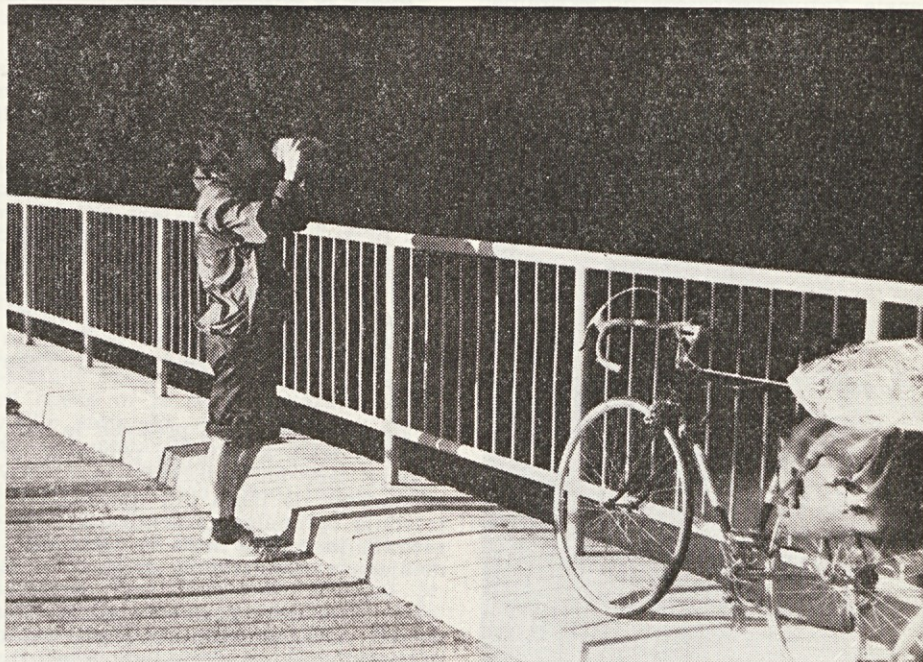
Zdrav duh v zdravem telesu

Ste že kdaj premišljevali, kaj je šport? Mislim, da je šport vrsta igre, ki ima svoja pravila. Z njim si krepimo svoje telo.

Šport delimo na tekmovalni in rekreativni. Sem spadajo športi, kot so košarka, odbojka, roket, nogomet, smučanje, plavanje, drsanje... Nekateri radi tekmujejo, nekateri pa se ukvarjajo s športom samo za rekreacijo.

Mislim, da naša družba zelo dobro skrbi za šport, saj prireja razna tekmovanja, v katerih radi sodelujemo vsi mladi. Torej lahko rečemo, da za našo republiko resnično velja geslo: ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU.

Alenka Recek,
novinarski krožek,
OŠ Duplica

Dopust je pri kraju, zopet je treba pošteno prijeti za delo, da se bo žep napolnil za nazaj, za sedaj in še za nakup ozimnice. Pa še kaj nas čaka!

Vendar še vedno radi pogledamo kak počitniški motiv. Lepo je bilo na dopustu.

Največ nas je bilo tam z avtomobili. Kdo ve, če se ni bolje počutil kolesar, ki je imel vso »kramo« na kolesovem prtljažniku, daljnogled okoli vratu in prvo postajo nekje daleč, kjer so se komaj videle prižgane luči.

(Slika: N. Lah)

Oblikovanje proizvodov

1. UVOD

Želja oziroma misel narediti nekaj lepega je stara prav toliko, kot je star človek. Del njega je in brez nje bi ne bilo človeške ustvarjalnosti, ne civilizacije. Privlačnost k lepoti mu daje ustvarjalni zagon, priteguje ga lepota gibov, lepota oblik, lepota sadov človeških rok. Nekako vzvišeno se človek (delavec) počuti, ko se giblje v ritmu življenja, se pravi, ko mu uspevajo poteze na predmetu, ki ga obdeluje. Vse drugače je, ko mu delo ne gre od rok, ko mu ni uspelo ujeti ritma — takrat potrebuje veliko volje, da neko delo dokonča.

Pred industrializacijo se je prav malo govorilo o uspehih oblikovnih rešitev; beseda »design« je še spala. Samoumevno je bilo takrat, da se mora kozolec lepo ujemati z okoliškimi travniki in griči. Nikjer ni bilo čutiti nasilja predmetov nad okolico. Kmet, ta prvi oblikovalec, je delal-oblikoval s prirojenim znanjem, občutkom za razmerja v naravi. Ni bil tujec, znal je prisluhiniti naravi, ker je bil sam globoko vrasel vanjo.

Pravijo, da lepih stvari ne smeš nikoli raziskovati, ker zvođenijo. Najlepši cvet sredi travnika je konec koncev le kup atomov... Kmet in pastir se nista spraševala, zakaj je neka stvar lepa!

Toda stoletje, ko je »denar postal sveta vladar«, nas je prisililo prav v to: raziskovati in analizirati vse, kar je oprijemljivega na svetu in na osnovi tega ugotoviti, kako narediti bolje in ceneje. Zaživele so besede: projektiranje, analiziranje, optimaliziranje itd. Tekma za napredkom in konkurenca neiz-

Narava — neprekosljiva oblikovalka, pri njej se človek večno uči.

prosno zahtevata znanstveni pristop k oblikovanju proizvodov.

Večje firme ustanavljajo svoje biroje za industrijsko oblikovanje, team strokovnjakov z različnih področij se ubada z večnim problemom: narediti dobro, poceni in lepo. Vedno iščemo optimalne rešitve med to trojico — in na žalost ponavadi najkrajšo potegneta prav kvaliteta in lepa oblika na račun nižjih stroškov. Nekoč ljudskemu stavbarju še na kraj pameti ni prišlo, da bi na račun lepega izgleda kaj prihranil na materialu, na primer pri debelini mizne plošče ali da bi v naslonjalo stola zalepil eno prečno palico manj in s tem prihranil nekaj dinarjev. Res pa je, da mu takrat za material ni tako trda predla.

Ljudski stavbar je znal prisluhiniti ubranosti okolja, zato so se njegovi izdelki lepo vživel v naravo.

Danes je še posebno velik poudarek dan prav začetnim fazam proizvodnega procesa, to je oblikovanju oziroma razvoju proizvoda in konstrukciji. Prav tu lahko veliko prihranimo, če izberemo najprimernejši material, kolikor se da idealno tehnologijo ter takšno obliko proizvoda, ki bo zahtevala kar najmanj operacij.

Veliko se danes ukvarjamo z analiziranjem stroškov, ki bremenijo nek proizvod. Če si ogledamo kakega od pohištvenih sejmov, se nam zdi naravnost čudno, kako lahko toliko proizvajalcev v isti panogi sploh preživi! In kaže, da je to danes še možno... Toda jutri?

Jutrišnji dan bodo preživel le tisti, ki bodo delali kvalitetno, privlačno in njihove cene ne bodo previsoke — to pa pomeni, da mora biti njihova proizvodnja optimalno projektirana, organizirana in vodena in na ta način obremenjena z minimalnimi stroški.

V naslednjih poglavjih bomo poskušali nakazati nekaj smernic, kako pritegniti strokovnjake v lesnoindustrijskem podjetju, da bodo s skupnimi močmi in z uporabo znanstvenih metod »rodili« tak proizvod, ki bo zadovoljil na eni strani kupca s svojo kvaliteto in lepo obliko ter na drugi strani proizvajalca, ki bo imel kar se da malo stroškov.

»Kako pa, da imaš poln tank bencina?«

»Dvakrat zapored sem šel na črpalki v vrsto.«

»Sošolcev že deset let nisem videl. Ko smo čakali na bencin na bencinski črpalki, smo se pa zopet srečali.«

»Kako pa, da so tebi natankali polno bencina, ko so pa dajali samo po petnajst litrov?«

»Kaj ne bi bilo polno, ko mi je pa manjkalo samo tri litre!«

»Za vse pa tudi ne bo slabo, ko bo manj bencina. Na cestah bo veliko bolj varno, manj bomo izrabili avtomobilov. In manj denarja bomo rabili za bencin!«

NA BENCIN PRED NEKAJ MESCI ŠE POMISLILI NISMO. DANES JE PROBLEM ŠTEVILKA ENA. — Vendar se nam tako le zdi. S časom se bomo privadili manj vožnjam.

ČE PA ŽE SEDAŽ ODKRITO PRIZNAMO, MORAMO REČI, DA SMO BILI PRECEJ PREVEČ V AVTU. IN TUDI DOBRŠEN DEL OSEBNEGA DOHODKA SMO TAKO VSAK MESEC »PRELILI« V BENCIN.

»Bil je tiho in pridno delal. Pa veš, da ni bil nič vreden. Oni drugi, ki je kar naprej govoril in opozarjal nase, je bil pa tako cenjen!«

NEKAJ PRIPOMB OB »PLAČI« PO NOvem VREDNOTENJU DEL:

»Ta mesec so plače po novem, hitro poglejmo, koliko več bomo dobili.«

»Sem mislil, da se mi bo res kaj poznalo. Sem pa dobil le dvanaest starih jurjev več, kot prej.«

»Ali bo Gašper po novem zares toliko več naredil, kolikor bo več dobil?«

»Toliko časa so po vsej tovarni spravljali skupaj novi katalog del, pa je še vse skupaj en drek.«

»Za sebe so se pobrigali, za nas pa se nihče ne zmeni.«

»Zakaj je oni dobil toliko več kot jaz, ali ni dinar za oba enako vreden?«

»Z delom naj pokaže, koliko mu je za tovarno, ne pa s plačo!«

In tako dalje. Ali so se tisti, ki so zares dobili precej več, vprašali, koliko več bi morali sedaj dati od sebe.

Najhujših pripomb namenoma nismo zapisali. Gotovo ste jih pa slišali.

Eno moramo še pripomniti. Precej delavcev že sedaj delo dobro upravlja. S plačo »po novem« je njihov prispevek k skupnemu uspehu delno poravnán. Do osebnega dohodka po delu pa je še dolga pot.

2. ANALIZIRANJE PROIZVODOV

V tem poglavju bomo spregovorili o analizi vrednosti, ki se je od vseh analiz proizvodov v svetu najbolj razmahnila in uveljavila. Poznane so tudi: ABC-analiza, PQ-analiza in sistem klasificiranja, vendar so te v glavnem uporabljene v že utečeni proizvodnji, ko želimo analizirati skupino proizvodov.

Poleg tega, da je analiza vrednosti zelo uspešna metoda za zmanjševanje stroškov, je tudi zelo uspešen način mišljenja.

2.1 Analiza vrednosti (včasih jo imenujemo tudi inženiring vrednosti)

»Analiza vrednosti je organiziran postopek za učinkovito identificiranje nepotrebnih stroškov.« (Miles)

Analizo vrednosti je osnoval Lawrence D. Miles v svojem delu z naslovom: *Techniques of Value Analysis and Engineering*. Analitik vrednosti želi najti alternativne rešitve, pri katerih bi bile funkcije enake ali boljše kvalitete izvedene z nižjimi ali enakimi stroški. Analiza vrednosti odkriva možnosti boljšega koriščenja kapacitet in ustvarjanje večjega dohodka. Team strokovnjakov se ubada z vrednostno-analitičnimi vprašanji s področja raziskave tržišča, razvoja in planiranja, vse do trenutka, ko nov proizvod lansiramo v serijsko proizvodnjo. Analitiki sodelujejo in soddločajo pri zasnovi proizvoda in njegovega tehnološkega procesa. Vzpostaviti je treba sodelovanje med strokovnjaki za raziskavo tržišča, prodajo, nabavo, planiranjem, oblikovanje proizvoda, študija dela, planiranje kapacitet in investicij. Vodja tima za analizo vrednosti novega proizvoda koordinira in zbira delo vseh navedenih strokovnjakov.

Team deluje redno kot skupina na sestankih, ki jih je treba sklicevati, da se zberejo posamezne ugotovitve članov. Sestanki so zelo pomembni tudi zato, ker se ob diskusiji v skupini raz-

vija ustvarjalna fantazija. Pomembno je pravilno izbrati vodjo tima. To ne sme biti strokovnjak specialist, pač pa splošno razgledan strokovnjak, ki lahko pokriva celotno področje delovanja. Skrbeti mora, da poteka delo v pravi smeri in pravilno razporejeno med strokovnjake in da ti ne zanemarijo svojega rednega dela v delovni organizaciji. Obvezno je treba določiti roke za izvedbo posameznih nalog. Odgovornost držanja rokov ima v glavnem vodja tima. Roki morajo biti realni, ne prekratki in ne predolgi.

Kako naj dejansko poteka analiza vrednosti? Najprej si moramo ogledati in proučiti dejansko stanje. Drugi korak je določitev planiranega stanja in nasprotovanje oziroma korigiranje dejanskega stanja. V tretjem koraku predstavimo alternative, ki jih nato v četrtem obravnavamo.

Eno od bistvenih pomagal delu pri analizi vrednosti so vprašanja, ki so sistematizirana na posamezna področja. Na primer ameriška družba General Electric postavlja naslednjih deset osnovnih vprašanj, ki testirajo vsak ma-

terial, vsak del proizvoda in slehernó operacijo:

- a) Ali to povečuje vrednost?
- b) Ali so stroški v razumnem razmerju s koristnostjo proizvoda?
- c) Ali so vse lastnosti zares potrebne?
- d) Ali obstaja še kaj boljšega za namenjeno uporabo?
- e) Ali je lahko kak sestavni element proizveden z nižjimi stroški in po kakšni metodi?
- f) Ali lahko najdemo standardni proizvod (polproizvod), ki bi se ga dalo uporabiti?
- g) Ali je tehnološka oprema v pravilnem odnosu s količino proizvodnje?
- h) Ali je prodajna cena v primerjem razmerju s stroški?
- i) Ali lahko nek konkurenčni proizvajalec svoj proizvod ponudi ceneje?
- j) Ali tak proizvod kdo kupuje ceneje?

Ta splošna vprašanja so uporabna v sleherni delovni organizaciji, posebno v industrijski. Glede na panogo pa postavljamo še specialna vprašanja.

Franc Stele
Nadaljevanje prihodnjič

Čebelji panj v mizarni

Bil je lep julijski dan. Na vogalu mizarne so se zbirali ljudje. Čudno, le kaj opazujejo? Vendar so imeli kaj videti. Rojile so čebele. Niso sicer visele v grozdu kot po navadi. Zbirale so se po steni, ena do druge. Bilo jih je res veliko. Čakali smo, kdaj se bodo zbrale in odletele. Toda niso odletele, ampak so ostale. Matica se je vgnezdila med opekami v steni. Kaj pa zdaj?

Ljudje so začeli modrovati. Ali bodo čebele ostale? Kako bodo prezimile? Si bodo lahko nanosile dovolj hrane za zimo?

Ugibanja je bilo konec, ko je vso stvar prevzel v roke naš sodelavec Tone Kotnik iz strojne mizarne, ki je izvrsten strokovnjak za čebele.

Po nekako dveh mesecih od rojitve se je Tone odločil, da jih bo, kot se po čebelarstvu reče, »ogrebel«. Pripravljen je vse potrebno in se lotil ogrebanja. Nadel si je širok klobuk in nekaj pajčolan, da si je zavaroval obraz, na roke pa si je nataknil rokavice in hajd po lestvi do čebel.

Da se razumemo: vse to je Tone s sodelavcem Podlipnikom opravil po »ših-tu«! Spretno je odstranil dve ali tri opeke in že se je pokazalo precej veliko satje, ki so ga čebele v dveh mesecih sestavile v natančne šesterokotnike. Mimogrede povedano — v ta šesterokotnik točno »paše« imbus ključ Ø 5.

Na lestvi je imel Tone panj, ki mu ga je na hitro in natančno izdelal naš šabloner Tone Podlipnik. Odtrgal je satje z zidu in ga počasi dajal v že pripravljeni panj. Čebele (bilo jih je kot listja in trave) so ga obletavale in se hudovala nad njim, češ: »Kaj pa siliš v naše čebelje kraljestvo!«

Tone je neumorno delal naprej. Iskal je matico. Končno jo je našel in jo previdno položil v panj. Kaj kmalu so začele čebele obkrožati svoj novi dom, v katerem je že brenčala matica.

Panj je potem Tone previdno snel z lestve in ga odnesel v notranjost delavnice. Tu, pravi Tone, ne bodo zmznile. Namestil jih je v isti višini, kot so bile prej na zunanji strani. Skozi zid je izvrtal luknjo za vhod v panj.

Čebele so se potem lepo opomogle in pridno nosile hrano in jo predelovale v med. To so pridne in marljive živalice, ki takorekoč delajo noč in dan.

Ko je nastopila jesen, čebele zunaj niso imele dovolj paše. Tudi na to je pomislil naš Tone in je zadolžil Podlipnika, da jih hrani. Sam namreč konec oktobra odide v pokoj.

Podlipnik da čebelam vsak dan pol kilograma sladkorja, pomešanega z vodo. Čebele to z užitkom pospravijo in si delajo zalogo za dolgo zimo.

Tone je obljubil, da pride spomladi pomagat Podlipniku točit pridelek.

Bomo videli, kakšen bo!

Jože Resnik

»Ko so v trgovini dobili pralni prašek, ga je prav vsak kupil. Ne glede, ali ga je rabil ali ne. Nekateri so šli pa po večkrat ponj. Ni čudno, da ga je tako hitro zmanjkalo.«

Nekatere detajle morajo skupno reševati strokovnjaki z različnih področij.

Kje ste, gasilci?

Naj to ne izzveni kot alarm, saj ne gori. Vendar pa naj nam da misliti, kaj bi se zgodilo, če bi prišlo do večjega požara. Lahko smo zadovoljni s tehnično opremljenostjo naših enot, saj smo pred kratkim lahko videli, s čim vse razpolagajo naše in okoliška društva. Bolj me moti stanje kadra pri nas doma. Na papirju smo dokaj dobro zastopani, saj imamo preko 50 vpisanih članov in članic. Po potrebah in tehnični opremljenosti bi morali imeti vsaj 3 dokaj dobro izurjene desetine, ki bi bile sposobne nastopiti v primeru potrebe. To nam ne uspeva. Tudi organiziranost preko civilne zaštite ni zadovoljiva, niti na poziv se člani ne odzivajo. Kaj storiti? Dogovor, da vse novosprejete sodelavce vpišemo v gasilske vrste, ni dal rezultatov. Iskati moramo torej drugačne rešitve. Duplica in okolica tovarne je že tako naseljena, da ne sme biti vprašanje kadra. Ob večjih vajah je tudi gledalcev dovolj, torej je tudi interes. V preteklosti, ko je bilo nekaj večjih in manjših požarov v tovarni, smo vsi pomagali ali pa skušali pomagati, videlo pa se je, da nismo dovolj organizirani. Če še bolj podrobno analiziramo članstvo v našem društvu, lahko ugotovimo, da nam manjka aktivnih članov iz vrst električarjev, tudi iz skupine vzdrževalcev je premajhen odziv. Delovna organizacija, kot je naša, ima dislocirane obrate. Tu delujejo posamezne desetine prostovoljnih gasilcev, TOZD-2, Moste in Motnik. Vse premalo je povezave teh desetini z matičnim gasilskim društvom. Mnogo je še tega, kar nam manjka, da bi se dejavnost uspešno razvijala v smeri napredka.

Kakšno vlogo naj bi imela poklicna gasilska služba. Po mojem mnenju naj bi bila center vse dejavnosti. Vsi sodelavci te službe naj bi bili aktivni člani društva, ne glede ali so člani prostovoljnih društev na terenu. Neprimerno je, da bo takšen sodelavec v primeru potrebe imel pomisleke, ali naj stopi

v gasilni dom ali ne, ali naj uporabi sredstva, ki so na voljo ali naj čaka, da bodo prišli ostali »pravi« člani PGD. To se ne sme in ne more zgoditi. Gasilsko-čuvajska služba je tako tesno povezana s prostovoljnimi gasilci, da ji je težko določiti mejo. Lahko bi rekli, da so člani te službe dolžni vestno

Sobota, 9. 10. Naši starejši gasilci, žal jih je ostalo »le nekaj«, so s pionirji in pionirkami nameravali vaditi na tovarniškem dvorišču. Ker pa je deževalo, so pohiteli v skladišče decimiranega lesa in tam opravljali vaje.

Njegov vodja Franc Juvan je s posadko Stolovcev, ki jim gre v gasilstvu vse priznanje, tam učil mlade krajane, kako je treba ukrepati v primeru požara.

Na srečo je med mladimi veliko večje zanimanje za gasilstvo, kot med starejšimi. Prepričani smo, da jim bo skupina naših gasilcev, ki je v tej dejavnosti še ostala, znala pravočasno in dobro vcepiti protipožarno skrb za naše imetje.

Se en skupni izlet je za nami. 25. avgusta smo kljub precej neprijaznemu vremenu vsi varno in srečno mimo prednjega okna stopili na vrh 2547 m visokega Prisojnika ali Prisanka, kot mu pravijo domačini.

Tudi tisti manj izkušeni se niso ustrašili poti po grebenu, čeprav je bilo treba včasih tudi z rokama kar pošteno poprijeti.

»Pozdrav s Prisojnika!«

Ko se pot po grebenu zravna, so se tudi megle malo razkadile. Videli smo lahko tja dol proti Kranjski gori in še celo Špik se je odkril ob 43-glavi množici Stolovcev. (Tekst in sliki: S. Kočar)

Šport~rekreacija

V TELOVADNICO NA REKREACIJO

Vreme postaja vedno hladnejše in čas, ki smo ga sedaj namenili za rekreacijo v popoldanskih urah, ni več primeren. Dan je krajši in hladnejši, zato aktivnosti od 17. ure dalje niso več tako primerne. Zato je čas, da si pripravimo urnik vadbe za zgodnje popoldanske ure ali pa začnemo aktivnosti v telovadnici.

Razlika vadbe na prostem ali v telovadnici je v tem, da so vadbe na prostem pod vplivom individualnih želja. Vadba v zaprtem prostoru ni tako dobra, ker ni dotoka svežega zraka, a je kljub temu zelo primerna. Danes ločimo vadbo v telovadnici na individualno ali na kolektivno. V praksi se danes zatekamo h kolektivni vadbi, ker je cenejša in vodena pod strokovnim vodstvom.

opravljati to delo in so odgovorni svojim nadrejenim, prostovoljni gasilci pa rešujejo, kar se rešiti da ob raznih nesrečah.

Res je, da v današnji situaciji na alarmni znak priskoči na pomoč lahko tudi 20 desetih prostovoljnih gasilcev iz okolice. Pomisliti pa moramo na drugačne razmere, onemogočen prevoz, katastrofe v drugih krajih in še mnogo drugih nepredvidenih zaprek. Takrat bomo prepuščeni sami sebi. Tudi v podjetju lahko pride do obširnejše katastrofe. Vsa ta negotovost me je napejala k temu pisanju.

Kako so organizirane vaje v našem društvu? Leta nazaj je bila praksa, da imamo eno uro tedensko določeno za vaje, ta ura je tudi plačana. Vendar pa je udeležba na vajah vse slabša. S težavo smo spravili skupaj desetino, ki nas zastopa na raznih tekmovanjih. Tako imenovana intervencijska desetina deluje dokaj dobro. Lahko rečemo, da je v vsakem trenutku sposobna in da je v vsakem trenutku pripravljena priskočiti na pomoč, če se pokaže potreba. Tako bi lahko rekel, da smo navzven bolj organizirani kot za doma.

Zato, kje ste gasilci za domače potrebe?! Nikomur v tovarni naj ne bi bilo izpod časti obleči gasilsko uniformo vsaj enkrat mesečno, žrtvovati eno uro, da se spozna z gasilskim orodjem. Pripravljeni smo sprejeti vse dobronamerne predloge. Sprejemamo tudi kritiko, ampak s pogojem, da je nakazana tudi rešitev.

V naslednji številki bomo objavili načrt dela za v bodoče in kako so naši gasilci v letošnjem letu zastopali na raznih tekmovanjih in kakšna je bila pred kratkim izvedena skupna vaja na objektih v tovarni.

Franc Juvan

»V službi, pa tudi doma, se skregamo za prazen nič, ste že opazili?«

Vadbo v telovadnici lahko ločimo po načinu vodenja, in sicer centralisti, demokratični in anarhistični. Pri nas prevladuje predvsem demokratični sistem, tako da se prilagaja željam in potrebam vadečih. V delovni organizaciji skrbi za rekreacijsko vadbo komisija za šport in rekreacijo, ki rezervira termine v telovadnici na Duplici.

Tako imamo delavci Stola na voljo telovadnico v ponedeljek od 18. do 20. ure za rekreacijo (košarko), ob sredah od 18. do 20. ure za moške rekreacije (odbojka). V naši DO je zanimanje žensk za rekreacijo zelo majhno in zaradi tega imajo na voljo samo en termin, in sicer vsak četrtek od 20.30 do 22. ure in to v telovadnici v Kamniku pri zdravstvenem domu. Na vadbo lahko hodijo vsi člani naše DO, ki so zainteresirani za vadbo.

Vse stroške vadbe nosi komisija za šport in rekreacijo. Ker smo ugotovili, da naši delavci ne obiskujejo vadbe v zadovoljivem številu, smo se dogovorili z drugimi DO, da imamo skupaj vadbo.

Tako ženske trenirajo odbojko skupaj z ekipo Svilanita v Kamniku. Moški pa si telovadnico dele z Graditeljem. Stroške telovadnice, ki letno zne-sejo kar precejšnjo vsoto, delimo. S takim načinom ne samo, da smo prihranili denar, ampak smo tudi izboljšali kvaliteto vadbe in upam, da bomo na ta način pritegnili vse tiste, ki se ob odbojki razvedrijo in zadostijo svoje potrebe po aktivnosti.

Vsi, ki bi želeli svoj prosti čas preživeti v telovadnici, javite se v telovadnico na Duplico v ponedeljek od 18. do 20. ure za košarko in v sredo od 18. do 20. ure odbojka — moški. Ženske pa v Kamniku od 20.30 do 22. ure.

Vabljeni!

ZADNJA SKUPINA LETNIH IGER UNILESA

V Ljubljani so se v soboto, 18. 9. 1982 zbrali lesarji Unilesa, da se pomerijo v malem nogometu in odbojki v moški in ženski konkurenci. Moški so bili razdeljeni v dve skupini, A-skupina: Marles, Meblo, Stol. B-skupina: Novoles, Liko, Javor. Naši so obe tekmi v svoji skupini izgubili in zasedli zadnje mesto. Zmagovalec skupine je bila ekipa Marlesa. V skupini B je prvo mesto osvojila ekipa Novolesa. V finalu sta se tako srečala Novoles in Marles in v tej tekmi so Marlesovci zmagali z rezultatom 0:2 in osvojili prvo mesto. Naši so se z Likom pomerili za 5. mesto in ga tudi osvojili, ko so nasprotnika premagali z rezultatom 0:2.

Končni vrstni red:

1. Marles, 2. Novoles, 3. Meblo, 4. Javor, 5. Stol, 6. Liko.

Tudi ženske so bile razdeljene v dve skupini. V skupini A so bile: Marles, Liko, Stol, v skupini B pa Meblo in Javor.

Nadaljevanje na 14. str.

»Danes je že tako, da nekdo nekaj naredi, drugi pa reče, da je to on naredil.«

»Na sestankih in sploh povsod mu je šlo za 'fabriko'. Precej sodelavcev ga je pričelo imeti za dobrega delavca. Tudi plačo je imel dobro. Ker se je po svoje znašel!«

»Najbolj všeč mi je majhna norma. Da malo delam pred malico in malo po malici!«

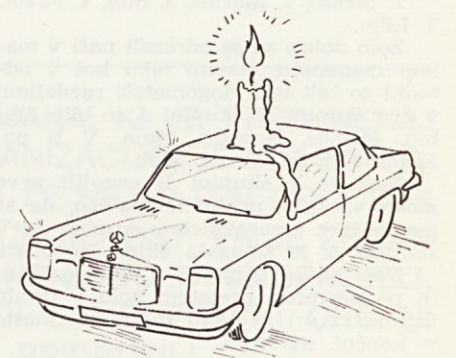

V gozdove smo hodili za vse drugo, le po drva ne. Ogibali smo se jih in hodili po njih. Pred letošnjo zimo pa jih že drugače gledamo.

Večkratno tankanje po petnajst litrov je vtilo tudi pretakanje bencina v kante. Z boni je ta zadeva odpravljena.

Naš risar je karikatur primerjal z neko risanko, ki smo jo večkrat videli na televiziji.

Veliko ljudi je imelo rado zelo razkošne avtomobile, vožnje za »vsako figo« in tankanje bencina brez mere.

Sedaj se bomo veliko raje vozili v »fičkah« in »gajbah« in kar je najbolj zanimivo: pri tem ne bomo ničesar prikrajšani. Vožnja je zaradi namena in potrebe, ne zaradi vožnje!

SEZONA LETOVANJA JE ZAKLJUČENA

Tako kot vsako leto, tudi letos ob tem času napravimo pregled nad vsemi počitniškimi domovi. Ugotovimo, kaj je bilo med sezono pomanjkljivega in kaj bi bilo potrebno storiti za naslednjo sezono.

Pripombe, ki so jih dali koristniki naših počitniških domov, so napotilo nam in komisiji za letovanje, da bi čim boljše in udobnejše lahko delavci letovali v svojih počitniških domovih.

Kapaciteta 155 ležišč, ki jih imamo trenutno na voljo, ne zadošča več vsem potrebam, to pa iz razlogov, ker večina delavcev želi letovati v Stolovih domovih sredi julija ali v začetku avgusta. Tisti, ki se prijavijo med tem časom in niso razporejeni, se potem odločijo letovati nekeje druge. Kriteriji, ki jih je postavila komisija za letovanje, bodo morali biti še vnaprej kot merilo pri razporedu za letovanje v domačih zmogljivostih zaradi številnih prijav v mesecu juliju in avgustu.

O nakupu novih kapacitet tudi v bodoče ni računati, saj bi za te namestitve potrebovali najmanj 500 starih milijonov dinarjev, če bi hoteli kupiti vsaj 30 ležišč. V letu 1982 smo kupili eno prikolico, ki pa je še nismo postavili, ker smo jo prejeli ob koncu sezone. Eno prikolico smo vzeli v najem, tako imamo sedaj skupaj 11 prikolic, od teh sta dve v Čateških Toplicah, 8 jih stoji v Umagu, ena pa je še doma v tovarni. Člani komisije smo se pogovarjali, da bi za v bodoče postavili prikolice kam drugam, ne samo v Umagu. Predlogov za to je bilo več, vendar je v zvezi s prestavitvijo nastala vrsta poznanih objektivnih razlo-

Nadaljevanje s 13. str.

Naše ženske so najprej igrale z Likom in ga premagale z 0:2, drugo tekmo pa z enakim rezultatom izgubile z ekipo Marlesa in tako osvojile 2. mesto v skupini. Z ekipo Javorja so se naše poštvovalne ženske pomerile za 3. mesto in ga tudi osvojile. Nasprotnika so premagale z rezultatom 0:2.

Končni vrstni red:

1. Meblo, 2. Marles, 3. Stol, 4. Javor, 5. Liko.

Zelo dobro so se odrezali naši v malem nogometu. Ravno tako kot v odbojki so bili tudi nogometaši razdeljeni v dve skupini. V skupini A so bili: Meblo, Marles, Novoles, Hoja. V B pa: Lesnina, Liko, Javor, Stol.

Naši so v skupini B osvojili prvo mesto in tako pridobili pravico, da se pomerijo z zmagovalcem skupine A. V skupini A je zmagala ekipa Novolesa.

Naši so se pomerili z Novomeščani in po nesrečno prejetem голу v finalu izgubili z 0:1 in tako zasedli 2. mesto v končni uvrstitvi.

Vrstni red:

1. Novoles, 2. Stol, 3. Lesnina.

Ko ob koncu pregledujemo uspehe, ki smo jih dosegli na raznih tekmovanjih, ugotavljamo, da težko pripravimo posameznike, da bi se udeleževali raznih športnih prireditev. Zelo težko je privabiti ženske, da bi se tudi one aktivno vključevale v rekreacijsko dejavnost.

Lipi so nekoč rekli slovansko drevo. Rasla je sredi vasi, ob gozdu, za vodo. Povsod je bila spoštovana in z naklonjenostjo so jo gledali kmetje in meščani.

Lipe ob potoku so še danes prav tako lepe kot nekoč. Poleti zacvetijo in zadiše po travnikih in sadovnjakih. Njihov vonj sega do hiš. Kdor tega vonja še ni okusil, ne ve, kakšen je. Z njim se ne more meriti nobena roža. — Morda zato, ker je tukaj vse tako, kot je bilo nekoč, neponarejeno, nepokvarjeno.

Lipe še vedno diše po starem. Tako, kot je človeku vedno všeč. Da zaustavi korak...

Tekst in slika: C. Sivec

gov, kot so razdalja itd., kar bo potrebno še razmisliti. Povedati je treba, da je bila večina uporabnikov tudi v Umagu do sedaj zadovoljnih. Nekaj pojasnil glede prikolic, ki so v Čateških Toplicah, tistim, ki želijo preživeti tam dopust zaradi zdravljenja: Naše prikolice so tam na voljo že v zgodnji pomladi in do pozne jeseni.

Komisija za letovanje je na seji obravnavala in sklenila, da bi v letu 1983 v počitniških domovih uredili naslednja dela:

Njivice:

Nadomestiti manjkajoči drobni inventar, pred Lolitami postaviti mizice s klopki, izvršiti razna drobna popravila, v doglednem času postaviti gospodarja v sezoni.

Prikolice:

nabaviti namizne plinske štedilnike v vseh prikolicah, postaviti poličke v baldahinu, nadomestiti manjkajoči drobni inventar.

Piran:

preureditev sanitarij v spodnjem prostoru, razširitev jedilnice.

Velika planina:

popravilo in pleskanje ograje, popravilo dimnikov in žlebov.

Tu je navedeno le nekaj nujnih stvari, ki jih je potrebno urediti pred sezono letovanja.

Če potegnemo črto pod letošnje letovanje v naših počitniških domovih, lahko ugotovimo naslednje:

Uporabniki, ki so letovali v Stolovih zmogljivostih v letu 1982, so bili s storitvami v glavnem zadovoljni.

Bilo je nekaj malih pripomb na račun pomanjkanja drobnega inventarja, čistoče, reda in discipline posameznikov.

Predlagali so nekaj izboljšav, ki jih bo komisija za letovanje upoštevala. Iz podatkov je razvidno, da so se delavci Stola kar v precejšnjem številu letos odločili letovati izven Stolovih počitniških domov. Saj je letovalo drugje preko 350 zaposlenih delavcev skupaj s svojci, v ta namen je bilo izplačano preko 215 starih milijonov dinarjev.

Kako in pod kakšnimi pogoji bomo letovali v letu 1983, pa je še preuranjeno razpravljati.

Maks Štebe

ROKOMET

V hali osnovne šole Frana Albrehta v Kamniku so se zbrali rokometarji DO, da se pomerijo, kdo bo osvojil naslov občinskega prvaka za leto 1982.

Na turnirju je nastopilo 6 ekip, in to: Kik, Zarja, Prosveta, Združenje obrtnikov, Donit in Stol.

Naši so v prvem kolu premagali KIK z rezultatom 9:12 in se tako uvrstili v nadaljnje tekmovanje. Nato so se pomerili s Prosveto in izgubili 7:6. Z malo več sreče bi lahko premagali ekipo Prosvete in se tako pomaknili eno mesto višje.

V zadnji tekmi so se pomerili z ekipo Zarja, ki jih je premagala 7:3 in tako so zasedli 3. mesto.

Vrstni red prvih treh:

1. Zarja, 2. Prosveta, Stol.

Naši so se dobro odrezali in bi se lahko še bolje, če bi nastopili v postavi, ki jo lahko sestavimo. Žal pa se niso vsi udeležili tekmovanja, ker so imeli druge obveznosti.

Našo ekipo so zastopali: Ugovšek, Jeger, Zore, Urh, Mlinar, Keržič, Kladnik in Pohlin.

Jože Zupin

NAŠE KOLESARSTVO

Ob koncu kolesarske sezone lahko napišemo nekaj besed o kolesarjenju v Stolu. Pri nas imamo veliko kolesarskih teoretikov in se žal delo sekcije ni odvijalo tako, kot smo si želeli. Ob velikem številu kolesarjev in kolesark smo si morali sposoditi žensko, da smo imeli popolno ekipo na sindikalnem prvenstvu Slovenije. Imeli smo srečno roko pri izbiri, saj je osvojila odlično drugo mesto. Žalostno je dejstvo, da v tovarni, v kateri je zaposlenih 1500 delavk in delavcev, ne moremo sestaviti ekipe v vseh kategorijah.

Imamo teoretike, ki bi o kolesarjenju govorili tudi po več ur. Nabavljajo si draga kolesa in opremo, da se postavljajo pred drugimi, ko pa je treba iti na maraton ali dirko, pa o tem nočejo slišati.

Pa si na kratko oglejmo, česa se je naša kolesarska sekcija v tej kolesarski sezoni udeležila.

Prvo naj omenim družinsko dirko iz Kamnika do gostilne »Kavsar« v Tuhinju, ki jo je priredilo KD Kamnik. Iz Stola sta se dirke udeležili dve družini, ena je osvojila drugo mesto, druga pa je prejela majolko kot najstarejša družina na dirki. Če pogledamo bližje, kjer se je dirka odvijala, vidimo, da je bila slaba zastopanost Stola na tej, ne preveč težki preizkušnji. Držali naj bi se olimpijskega gesla: »Važno je sodelovati in ne zmagati!«

Nadalje smo se udeležili črnuškega maratona, ki je potekal od okolice Črnuč v Kamniško Bistrico in nazaj. Iz Stola se ga je udeležilo osem kolesarjev, čeprav vemo, da ima Stolovo majico 40 kolesarjev.

Udeležili smo se tudi Dražgoškega maratona. Start je bil na Kokrici. Pot pa nas je vodila skozi Kranj, Škofjo Loko, Dražgoše in Kropo ter nazaj na Kokrico. Edina ovira za kolesarje je bil zelo strm klanec na Dražgoše. Splet nas je bilo osem.

Potem naj omenim dirko »Slavka Jesenovca«, odličnega kamniškega kolesarja pred vojno. Stolovce sta zastopala dva kolesarja, eden je v svoji konkurenci osvojil odlično drugo mesto.

Dva kolesarja sta ponesla znak Stola tudi na Kozjanski maraton. Udeležili smo se tudi maratona v Celju. Dva

naša delavca sta bila tudi najhitrejša, in to med 450 kolesarji.

Potem je prišel na vrsto maraton »Franja«, najdaljša dirka za rekreativce, po udeležbi pa tudi največja. Na 150 kilometrov dolgi poti je Stolov znak na hrbtu poneslo sedem kolesarjev. Trasa maratona je potekala iz Tacna skozi Ljubljano na Vrhniko, kjer je bil šele start dirke. Takoj smo začeli mučiti noge v vrhniški klanec do Logatca, nadalje nas je pot vodila skozi Idrijo v Cerkno, kjer je v bližini bolnišnice Franja, po kateri se je dirka tudi imenovala. Nato je bila tudi prva okrepevalna postaja, ki jo je postavila Radenska. »Naredili« smo reklami za swing in se hrabro pognali proti Kladju. Toda zelo strm klanec nam je pobiral moči in smo v uspešno delovanje swinga močno podvomili.

Z vrha Kladja smo se po makadamski cesti spustili v Poljansko dolino in naprej skozi Škofjo Loko v Tacen. Vsi Stolovci smo prevozili progo v predpisanem času.

Potem je prišel na vrsto juriš na Vršč. 12 kilometrov dolgo progo z višinsko razliko 900 metrov in 25 zavoji je prevozilo sedem Stolovcev. Toliko nas je tudi prišlo v Kranjsko goro.

Naj povem tudi podatek, ki ga ni bilo v nobenem časopisu, in to je, da je naš Joža Klemenc iz tozda 1. prišel prvi na vrh, v rekordnem času 38 minut in nekaj sekund, tako da je stari rekord popravil za dobro minuto. Slika moči in vzdržljivosti se je najbolj pokazala proti vrhu, saj smo slišali tudi pripombe, kako se nekateri »snobovski« obnašajo, da imajo celo na kolesu kravato, no na žalost pa so to bili naši jeziki.

Žejo smo si na vrhu hoteli potešiti s čajem, toda ker ga organizator na žalost ni pripravil, smo se morali po svoje znajti. Udeležili smo se še nekaj maratona, Dakijevega, Stucinovega, Domžalskega in pa Kamniškega. Na vseh pa je bila udeležba približno enaka — sedem kolesarjev, ki nosijo ime Stola po vsej Sloveniji.

Če se ustavimo še malo pri Kamniškem maratonu, ki je v neposredni bližini: Večina Stolovcev je iz kamniške občine. Udeležilo se ga je osem kolesarjev. Vidimo, da zanimanje ni takšno, kot smo prerokovali.

Toliko o delu sekcije!

Boris Pohlin

»TAKŠNEGA HECA PA ŠE NE!«

Tako je rekel marsikateri Dupličan in okoličan, ki je v petek, 15. 10., malo pred pol desetimi zvečer zapuščal dupliški Kulturni dom. Ta večer smo si namreč ogledali veselo Fornezijevo monodramo Občinski svetnik Švejk v izvedbi igralca Janeza Hočevarja-Rifleta.

Na Duplici je bilo v zadnjih letih že precej monodram, skoraj vse so bile napisane v šaljivem tonu, skoraj vse so nam bile všeč, vsaj tistim neprezahtevnim gledalcem, ki jih ne moti le en igralec, pa še ta je brez pravih kulis in drugega, za kar je že običaj, da imajo igralci pri roki.

Monodrama, ali točneje njen uspeh, je v glavnem odvisen od dvojnega. Od dobrega teksta in dobre izvedbe na odru. Če je le eno od tega bolj šibko ali slabo, že je današnji (razvareni) gledalec nezadovoljen. Če bo enkrat razočaran, bo drugič ostal doma, se zleknil v naslanjač in si ogledal televizijski film, če pa to ne, pa bo kar enostavno čemel v kuhinji in tako preživljal večer. Ne boste ga prepričali, da bo šel drugič v dvorano. Razen, če bo vedel, da bo videl boljše predstavo kot zadnjo.

Toneta Fornezija-Tofa vsi dobro poznamo. Z radia, televizije, z javnih nastopov (tudi na Duplici je že bil), pa iz časopisov in še od kod. Je domiselni šaljevec in neovinkarski razgrinjalec naših skupnih in posameznih napak. (Še dobro, da se vsem tem lahko vedno smejemo).

Tovof tekst je bil preprost, na nekaterih mestih res malo obrabljen in že tudi kje drugod povedan, drugod pa zopet presenetljiv in močno popopran. Poleg drugega tudi z besedami, ki ne »pašejo« na papir.

Če bi Tovof tekst kot monodramo izvedel kak drug igralec, zagotovo ne bi bilo tolikšnega uspeha, kot če ga je Rifle.

Rifle je osvojil že s svojim prihodom na oder. Po dveh minutah mu je vsa dvorana ploskala. Po četrte ure izvajanja je osvojil vse gledalce.

Morda bo kdo podvomil v te vrstice. V petek bi moral biti v dvorani, pa ne bi. Rifle je igralec, pevec, humorist in plesalec, da mu ni para. Pred nami se je sicer ubadal z zelo preprostimi stvarmi, vendar je znal v vsako kretnjo, v vsak izraz na obrazu in v vsako besedo dati tisto, kar kdo drug zlepa ne zmore. Njegova igra je bila neprisiljena, prav to pa je pritegnilo gledalce, da so se zares zabavali.

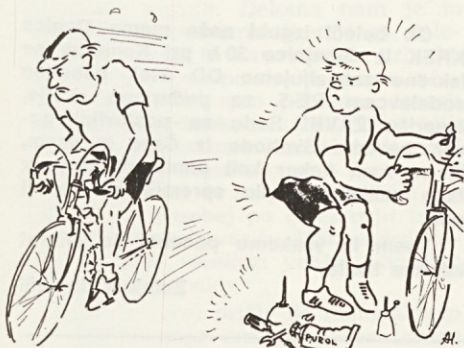
Za zaključek lahko ugotovimo, da tolikšnega smeha dupliška dvorana že dolgo ni doživela. Kogar je ob vstopu v dvorano bolela glava, ga je po eni uri zagotovo nehala in kdor je bil slabe volje, je svoje razpoloženje hitro menjal.

Rifletu se moramo za zares prijetno urico posebej zahvaliti!

Po predstavi smo našega odličnega igralca naprosili za majčkeno uslugo. Zelo rad jo je opravil. Podpisal se je za naše Glasilo. Vsem pošilja lep pozdrav!

Ciril Sivec

Janez Hočevar
Rifle

Kolesarjenje je zaradi kolesarjenja, ne pa zaradi neizmernih priprav na ta šport. Vendar nekateri Stolovci temu ne bodo pritrdili!

ZA MLADEGA STROKOVNJAKA, KI JE PRED NEKAJ LETI PRIŠEL V DELOVNO ORGANIZACIJO, JE VČASIH POMEMBEN IN TUDI ODLOČILEN LE NEZNATEN DOGODEK ALI PA KAR OSEBNA NEPRILJUBLJENOST, PA JE ŽE DOVOLJ, DA GA DRUGI DELAVCI NE BODO TAKO SPREJELI, KOT KAKEGA DRUGEGA. TUDI SAMOUPRAVNI ORGANI SO SE TEJ MISELNOSTI RADI PRIDRUŽILI.

KAJ NI ŠKODA TAKEGA ČLOVEKA, KI BI, PRAV TAKO KOT DRUGI, MARSIKAJ NAREDIL IN IZBOLJŠAL, PA OSTAJA NA MESTU, KJER NE MORE DATI TISTEGA OD SEBE, KAR JE BIL PRIPRAVLJEN IN ŠE ŽELI!

PRECEJ NAŠIH MLADINCEV IN MLADINK JE BILO NA PREDVOJAŠKEM USPOSABLJANJU NA POKLJUKI. KO SO SE VRNILI, SO NAM POKAZALI DVA DROBNA ZVEZKA LITERARNIH PRISPEVKOV, KI SO NASTALI ŽE DOMA ALI PA SO JIH NAPISALI V DRUŽBI SOVRSTNIKOV V NAŠEM GORENJSKEM KOTU.

TUDI MILAN ŠUŠTAR IN DIANA RUTAR IZ TOZDA 2 STA BILA TAM. PREBERITE NJUNA PRISPEVKA:

USPOSABLJANJE NA POKLJUKI

V petek, 20. 8. 1982, smo prispeli na Pokljuko. Ko sem izstopil iz avtobusa, me je obdal čuden občutek, kajti vojaškega življenja si nisem mogel predstavljati. Kasarna se mi je zdela tako pusta. Mislim, da bo zelo dolgočasno, a ni bilo res.

Kmalu, ko smo prišli, smo dobili opasnice in puške. Puško moram čistiti in čuvati, kmalu pa smo jo morali tudi razstaviti.

Učili smo se stražiti in kako se naredi iz šotorskega krila pelerina.

Stražo smo tudi že praktično izvedli. Na Pokljuki se mi zdi lepo. Spoznal sem nove tovariše.

Imamo tudi dovolj prostega časa, da se lahko pogovorimo in pa pišemo pisma.

Milan Šuštar

Bil zares je strogega obraza, TOVARIŠ POROČNIK JANEZ

a po srcu ni bil tak sklicajal je sestanke, seje, nam naložil kup stvari, nekaj jih je poslušalo, nekaj klepetalo a kljub temu nekaj znamo, pa čeprav še malo.

Diana Rutar

ZAKAJ?

Našla sva se.

Tvoja pot je obrnjena stran od življenja, kakršnega si želim jaz.

Začela sva vsak svojo pot, srečo in življenje.

Spraševal si se vedno pogosteje ZAKAJ. To spoznal boš, ko bo prepozno, vendar mi boš hvaležen.

A še vedno ti razbije v glavi ZAKAJ, ZAKAJ.

Odgovor je preprost: ZATO!

Diana Rutar

»Ne bom napisal, sem za vse sam, najlaže je reči: to naredi!«

Koliko bolj preprosto je ponavljati že stokrat rečeno, kot pa nekaj novega narediti!

BALINARJI ZELO DOBRI V LIGAŠKI KONKURENCI

Smatramo, da je sedaj prišel čas, da spregovorimo nekaj besed tudi o športu, ki navdušuje staro in mlado.

Balinarska sekcija pri ŠD — Virtus na Duplici že vrsto let deluje bolj ali manj aktivno. Ljubiteljev tega športa, ki so lahko od najmlajših do najstarejših, je iz dneva v dan več. Spoznali smo, da zanimanje za to igro naglo narašča, zato je prišla pobuda, da ustanovimo »Balinarski klub — Virtus«.

Priprave za ustanovni občni zbor so bile zelo kratke. V pičlih 10 dneh smo morali urediti vso potrebno dokumentacijo za registracijo kluba in igralcev. Mogoče se bo kdo spraševal, zakaj registracija igralcev. Že pred leti je bila želja balinarjev, da se vključimo v tekmovalni rang ljubljanske balinarske zveze. To nam je v tem letu popolnoma uspelo, saj je v klubu 33 članov, od tega je 18 članov registriranih pri BZS.

Prišel je čas tekmovalne sezone, ki smo jo vsi bolj ali manj optimistično dočakali. Strah in trema pred nastopi je bila vedno prisotna in tako smo 7. septembra prvič nastopili v ligaški konkurenci. Odgovornost o opravičenosti kluba so prevzeli igralci, in to: Marjan Prelovšek, Franc Zobavnik, Miro Mikuš, Jože Pestotnik st., Jože Pestotnik ml., Stane Osolnik, Miro Semprižnik, Maks Stebe ml., Miha Zupin, Vojko Poljanšek.

LESTVICA:

1. ZADVOR	9	15
2. VIRTUS	9	12
3. STOŽICE	9	11
4. KODELJEVO	9	11
5. BUDNIČAR	9	10
6. LOKOMOTIVA	9	9
7. STRMEC	9	6
8. PARTIZAN	9	6
9. BOREC	9	6
10. REKORD	9	4

Iz doseženih rezultatov je razvidno, da je ekipa VIRTUSA presenetljivo in uspešno zastopala svoje barve in popegljala še eno športno panogo v občini Kamnik čez občinske meje.

Ob koncu bi se radi javno zahvalili za vso podporo, ki smo je bili deležni v tovarni Stol, posebno pa bi se zahvalili tov. Borisu Švajgerju st., tov. Dušanu Štefuli in tov. Albinu Smolnikarju za razumevanje pri obnovi igrišča in nabavi ustreznih pripomočkov.

Marjan Prelovšek

Plina za gospodinjstvo večkrat zmanjka. Ko ga dobijo, vržemo plinsko bombo v avto in s polnim plinom po plin.

Pri rekreaciji vsi zmagajo, pri tekmovalstvu le prvi.

ŠE EN SPOMIN NA PAPRIKO V NAŠI JAMI

Hladna jesen že prihaja, ozimnico bo treba nabaviti tja do maja. Letos zemlja bogato nam je obrodila, za trud in delo je pridelal nam vrnila.

Še posebno paprika je dobro obrodila, da le-te velika je bila izbira.

V dupliško jamo potuje vsa mogoča roba, ki se ljudem ne zdi je prav nič škoda.

Tudi paprika letos ni bila izjema. Deležna je bila velikega sprejema. Občani so tovor kar na poti ujeli in takoj z akcijo pričeli.

Na papriko so planili stari, mladi pobiralci, z in brez poklica, da še isti dan se je založila okolica in domača vsa Duplica.

Nekdo ni imel sreče, ki hotel je zbirati samo prazne vreče. V trenutku dela so ga zmotili, in mu tega niso več pustili.

Drugi dan se je paprika še dobila, pohojena ali gnila, če si pa v škornjih bil, si pa še kakšno celo dobil.

Za tako delo nam ni žal dopusta, pa čeprav še dolgo potem bodo kislja naša usta.

Za dupliško jamo to ni taka velika reč. Za to že mnogi poskrbijo, ker se velikokrat na tem kraju dobijo.

Franco Ravnikar, grobi rez

»Saj bi rada delala tudi dopoldne. Toda, kam naj dam otroka. Ali naj ga pustim pri vratarju?«

»Ati in mamica, kam bova šla pa midva, če se bosta vidva ločila?«

Glede dela je bilo v redu, vendar z njim vseeno ni imel kaj govoriti, ker ga osebno ni maral!

»Ta delavec pa ni značajan, preveč po pravici je povedal!«

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame Danice KREK iz Gmajnice 30 b pri Komendi se iskreno zahvaljujemo DO Stol, posebno sodelavcem PE-5, za podarjeno cvetje, tovarišu ZAVBI Radu za poslovljni govor, pevcem Svobode iz Črne in vsem, ki so nam kakor koli pomagali in jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči domači

Izdaja v 2100 izvodih Industrija pohištva Stol Kamnik. Glasilo urejajo — glavni urednik Ciril SIVEC, odgovorni urednik Franc PEŠTNIK in člani uredniškega odbora: Edo DRŽANIČ, Andrej PERČIČ, Vinko JAGODIČ, Tone ANŽIN, Danica KOČAR, Tone ŠIMENC in Sonja ZORN. Lektor: Ivan SIVEC. List izhaja vsak mesec in ga prejemaajo delavci Stola brezplačno. Natisnila TISKARNA LJUBLJANA v Ljubljani. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.